

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

16^e JAARGANG

WOENSDAG 11 NOVEMBER 1931

No. 828

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
 ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen; Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

10 NOVEMBER 1931.

In de stemming van geldgevers is plotseling een omkeer gekomen en even moeilijk als het de vorige weken was om wissels te plaatsen, even moeilijk is het nu om geld onder te brengen. Het aanbod van wissels is nl. nog even beperkt als het reeds weken lang was; maar geldgevers hebben zich plotseling bedacht en wenschen nu, daar de geldvraag schijnt uit te blijven, allen tegelijk het lang gereed liggende geld weder rentegevend uit te zetten, zelfs in driemaands wissels of zesmaands schatkistpapier. Het gevolg ervan is, dat het particulier disconto snel teruggelopen is en van omstreeks 3 pCt. in enkele dagen tot $1\frac{7}{8}$ à $1\frac{15}{16}$ pCt. daalde, terwijl de zesmaands schatkistbiljetten, waarvoor nog geen veertien dagen geleden zoo weinig belangstelling bestond, dat tot 4 pCt. moest worden toegewezen, nu voor $2\frac{3}{4}$ pCt. gezocht worden. De prolongatierente daalde tot 2 pCt. en callgeld was, voorzover te plaatsen, tot $\frac{3}{4}$ à $\frac{1}{2}$ pCt. verkrijgbaar.

* *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijken de binnenlandsche uitzettingen te zijn afgenomen. De post binnenlandsche wissels liep terug met f 3,4 miljoen en de post beleeningen met f 13,1 miljoen. Ook de buitenlandsche wisselportefeuille is gedaald en wel met bijna f 7 miljoen; daarentegen stegen de diverse rekeningen onder de activa der Bank met f 4,3 miljoen. Evenals vorige week schijnt er dus een omzetting van wissels in saldi in het buitenland te hebben plaats gevonden.

De goudvoorraad is met f 8,3 miljoen gestegen, de zilvervoorraad echter met f 642.000 gedaald. Per saldo nam dus de metaalvoorraad toe met f 7,6 miljoen. Het gedeelte van den metaalvoorraad in het buitenland gedeponerd geeft een vermindering van f 1,8 miljoen te zien.

Terwijl onder passiva der Bank de biljettencirculatie terugliep met f 34,2 miljoen, stegen de saldi in

rekening-courant van het Rijk en van anderen respectievelijk met f 15 miljoen en f 7,8 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo is met ruim f 12,2 miljoen toegenomen; het dekkingspercentage steeg tot ruim 70 pCt.

* *

Op de wisselmarkt is het deze week betrekkelijk stil gebleven; de zaken waren beperkt. Hoewel groote schommelingen niet voorkwamen, heerschte er toch een onzekere stemming. Het Pond is aanvankelijk nog verder teruggelopen en kwam van 9.30 op 9.20, verbeterde tot 9.43 en sloot op 9.35. Dollars liepen van 2.4850 op 2.4770 terug; slot 2.4810 na 2.4830. In Londen veranderde de Dollar uiteindelijk weinig: $3.77\frac{1}{2}$ —3.70—3.77. Marken handhaafden zich op het hoogere peil: 58.62 $\frac{1}{2}$ —58.75. Fransche Francs eerder lager: 9.76—9.75. Belga's 34.55—34.60. Zwitsersche Francs waren de laatste dagen gezocht; zij kwamen van 48.40 op 48.52 $\frac{1}{2}$. Lires 12.70—12.87 $\frac{1}{2}$ —12.80. Tsj. Kronen 7.37 $\frac{1}{2}$. Bij de Scandinavische wissels is de Zweedsche Kroon thans gelijk aan den Deenschen Kroon: 53.20; Oslo 52.25. Peseta's 21.75. Zloty's 26.80. Canadeesche Dollars 2.24. Mexicaansche Dollars 0.97.

Ponden op één en drie maanden noteerden $1\frac{1}{2}$ en $3\frac{1}{2}$ punt, Dollars op deze termijnen 35 en 100 punten onder den contanten koers. De omzetten op de termijnmarkt waren niet groot.

LONDEN, 9 NOVEMBER 1931.

In verband met het feit, dat in den aanvang van de laatste en eerstvolgende weken geen schatkistpromessen vervallen, was ook verleden week in de eerste dagen geld weder tamelijk schaarsch, om later weder ruimer te worden. Toch is de tendens voor geld om vrij krap te blijven, daar de voorbereidingen voor de betaling van het War Loan dividend op 1 December gemaakt worden, welke deze week en de eerstvolgende weken een verhoogde uitgifte van schatkistpromessen noodig maken.

De discountmarkt was onder den invloed hiervan vast en nog meer tengevolge van een mededeeling van hooger hand, dat het wenschelijk was den koers niet te ver onder het officieel minimum te laten zakken. De noteering werd daarom voor Treasuries op $5\frac{7}{16}$ — $\frac{9}{16}$ gesteld en voor bankaccepten op $5\frac{3}{8}$ — $\frac{3}{4}$.

De deviezenmarkt keerde zich scherp tegen het Pond, vertoonde echter later een verminderde vraag naar buitenlandsche valuta, zoodat het Pond zich weder grootendeels kon herstellen.

Dollars sluiten heden op $3.77\frac{1}{2}$; Guldens op 9.38.

De wekelijksche staat van de Bank van Engeland vertoonde naast de daling van den goudvoorraad met £ 15 miljoen, voor de gedeeltelijke afbetaling van de Fransche en Amerikaansche steuncredieten, eene vermeerdering van bijna £ 3 miljoen voor de bankbiljetten in actieve circulatie. Dit zal vermoedelijk in verband staan met de tijdelijke grootere circulatiebehoefte aan het einde van October.

DE BETALINGSBALANS.

Bij het begrotingsdebat in de Tweede Kamer is verleden week door verschillende sprekers de vrees geuit, dat de Nederlandsche betalingsbalans met ont-wrichting wordt bedreigd, zoodat het gewenschd zou zijn om ter voorkoming van dat euvel maatregelen te treffen. Alvorens de problemen van economische poli-tiek te behandelen, die zich in dit verband stellen, moge eerst een en ander worden vermeld omtrent de schamele feitelijke gegevens, die in dezen ter beschik-king staan.

Men bevindt zich bij de beoordeeling van de beta-ling-balans op een gebied, waar de onzekerheid buitengewoon groot is. Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft in zijn Maandschrift van 31 Januari jl. (blz. 93—104) de voornaamste posten medegedeeld van de betalingsbalansen over de jaren 1926—1929, maar zoo gebrekkig bleek het materiaal, waarop het C. B. zich moest baseeren, dat zelfs de totalen in debet en credit niet werden vermeld, uit angst, dat anders verkeerde indrukken gewekt zouden worden.

Wij geven hier, eenigszins verkort, de balansen, zoo-als het C. B. deze heeft verstrekt en onder toevoeging der totalen; uit het feit, dat debet en credit niet kloppen en dat dus van eene eigenlijk gezegde balansop-stelling niet kan worden gesproken, blijkt reeds, hoe weinig volledig de opgave nog is.

VERKORT OVERZICHT VAN DE NEDERLANDSCHE BETALINGSBALANS.

Loopende posten (in miljoenen guldens).

	1926	1927	1928	1929
CREDIT:				
I. Uitvoer van goederen zonder goud.....	1.751	1.901	1.991	2.005
II. Uitvoer van goud.....	16	42	4	42
III. Rente en dividend....	382	370	370	361
IV. Diensten (scheepvaart, havengelden, P. T. T.)...	200	222	201	208
V. Diversen	7	6	5	4
Totaal.....	2.356	2.541	2.571	2.620
DEBET:				
I. Invoer van goederen...	2.445	2.552	2.689	2.767
II. Invoer van goud.....	28	26	38	16
III. Rente en dividend.....	15	13	14	10
IV. Diversen.....	16	15	36	15
Totaal.....	2.504	2.606	2.777	2.808

Kapitaalbeweging.

	1926	1927	1928	1929
CREDIT:				
I. Aflossing van buitenl. Reg. Schulden.....	40	35	7	7
II. Binnenl. fondsen, aan het buitenl. verkocht.....	103	104	133	165
III. Buitenl. fondsen, aan het buitenl. terugverkocht...	385	475	749	664
	528	614	889	836
DEBET:				
I. Stortingen wegens ver- hooging van buitenl. Reg. credieten.....	—	23	—	—
II. Aflossing v. in het buitenl. geplaatste Staatsleen.	—	—	—	44
III. Terugkoop van binnenl. fondsen.....	65	91	143	123
IV. Aank. v. buitenl. fondsen	455	450	651	645
V. Emissie van buitenl. fond- sen in Nederland.....	321	294	233	99
	841	858	1027	911

Enkele posten (inkomsten uit de scheepvaart, rente en dividend) berusten op schatting, andere (kapitaal-beweging op langen termijn) zijn niet geheel volledig. In de opstelling van het C. B. konden niet worden verwerkt de posten, voortvloeiend uit het vreemde-

INHOUD.

	Blz.
DE BETALINGSBALANS door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn	
Stuart.....	982
Bankpolitiek en prijsverstijving door Dr. W. L. Valk	983
Klein papiergeld door I. Bos.....	985
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het buitenlandsch kapitaal in de Deutsche electrici- teitsindustrie door A. Friedrich.....	987
AANTEKENINGEN:	
Bankcontrole in Zwitserland.....	988
De Nijverheidsraad en de werkzaamheden van den Amerikaanschen douanediens in Nederland....	989
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.....	990
ONTVANGEN BOEKEN.....	990
MAANDCIJFERS:	
Postbèque- en Girodienst.....	991
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	991
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	991—996

lingenverkeer, in- en uitvoer per postpakket (vooral vroeger voor den diamanthandel van belang), dat deel van de winsten, behaald in den handel, het bank- en verzekeringswezen, dat verdiend wordt aan het buiten-land, en — een post, welke juist nu uitermate veel belang heeft — het creditverkeer op korten termijn met het buitenland. Meer dan een vage aan-duiding geven dan ook de cijfers van het C. B. voors-hands niet en het Bureau zelf is de eerste om er tegen te waarschuwen, dat er een al te precies gebruik van zal worden gemaakt. Bovendien gaan helaas de cijfers niet verder dan 1929, terwijl de praktische vraagstuk-ken, die thans worden aangeroerd, uiteraard op den toestand van bijna twee jaar later betrekking hebben.

De voornaamste der loopende creditposten worden gevormd door den uitvoer van goederen, rente en di-vidend en de belooning voor aan het buitenland be-wezen diensten, waaronder weer de netto-inkomsten van de nationale koopvaardijvloot verreweg de groot-ste rol spelen. Daartegenover staat aan de debetzijde als grootste post de goedereninvoer.

Aan de creditzijde vormen rente, dividend en be-looning voor bewezen diensten ongeveer 20 pCt. van het totaal. Deze posten moeten inmiddels, ook al kan men ze niet precies schatten, enorm achteruit zijn geloopt. Immers de scheepvaart verkeert in een deplorabelen toestand, terwijl het met de kapitaalbe-legging in het buitenland eveneens ernstig is gesteld. In 1923 schatte de Heer de Cock Buning het Neder-landsche kapitaal, in Indische ondernemingen belegd, op circa 2 milliard. Sindsdien is deze post zeker nog verder toegenomen. Wanneer men de inkomsten uit dien hoofde op de helft van die van 1929 zou taxeeren, zou men zeker aan den optimistischen kant zijn. Daar-bij komen dan nog een aantal verliezen van minderen omvang op andere buitenlandsche beleggingen.

Het is zeker niet overdreven, wanneer men aan-neemt, dat ten aanzien van den z.g. „onzichtbaren uit-voer” Nederland thans minder dan de helft te vorde-ren heeft van het buitenland dan twee jaar geleden. Dat beteekent dus, dat het in zijn verhouding tot het buitenland minstens 10 pCt. achteruit is geboerd.

Wanneer nu een land zijn „onzichtbaren” uitvoer naar het buitenland ziet afnemen, zoo is daarvan de noodwendige consequentie, dat dit land, als geen credit wordt opgenomen, in het buitenland uitgezette gelden worden teruggevorderd dan wel effecten aan het buitenland worden verkocht, of zijn goederenuitvoer in waarde moet doen stijgen of zijn goedereninvoer moet doen afnemen, of wel een middenweg tusschen uitvoervermeerdering en invoervermindering zal moeten volgen. Behoudens de zoeven bedoelde credit-transacties zal dus de verhouding van in- en uitvoer-waarde moeten veranderen ten gunste van de laatste; immers een land, dat van het buitenland minder te vorderen heeft, zal daaruit ook minder kunnen in-voeren. Voltrekt zich zulk een aanpassing niet, d.w.z.

Jaar	Invoer						Uitvoer					
	Voedings- middelen		Onbewerkte en halfbew.stoffen		Fabrikaten		Voedings- middelen		Onbewerkte en halfbew.stoffen		Fabrikaten	
	Waarde per ton	Index	Waarde per ton	Index	Waarde per ton	Index	Waarde per ton	Index	Waarde per ton	Index	Waarde per ton	Index
1927	f 159	100	f 47	100	f 193	100	f 293	100	f 38	100	f 275	100
1928	„ 164	103	„ 47	100	„ 206	107	„ 288	98	„ 32	84	„ 297	108
1929	„ 153	96	„ 45	96	„ 223	116	„ 269	92	„ 30	79	„ 316	115
1930	„ 114	72	„ 38	81	„ 222	115	„ 234	80	„ 25	66	„ 276	100
1931 1) ..	„ 85	54	„ 31	63	„ 196	102	„ 215	73	„ 18	47	„ 195	71

1) Eerste 9 maanden.

blijft, bijv. wegens relatief te hooge consumptie, de invoerwaarde te groot, zoo loopt het betrokken land op den duur bij de afwikkeling van zijn buitenland-sche verplichtingen vast.

Nu heeft Nederland laatstelijk zeer veel *kort crediet ontvangen*, en wel ongewild, nl. in den vorm van gelden, die hier in veiligheid zijn gebracht. Welken omvang dit korte crediet, dat ons door het buitenland wordt verstrekt, heeft aangenomen, is niet bekend. Ook moet per saldo veel Nederlandsch geld uit het buitenland zijn teruggetrokken. Ten deele staat tegenover de hier in veiligheid gebrachte gelden de aanzienlijke goudvermeerdering bij De Nederlandsche Bank. Het is echter duidelijk, dat de nationale moeilijkheden, met dergelijk crediet eerder worden verzwaard dan verminderd; immers bedoelde gelden kunnen elk oogenblik verdwijnen en zullen dat ook weer doen, zoodra de rust elders in de wereld zal zijn teruggekeerd en ook zoodra de stabiliteit van den gulden gewantrouwd mocht worden. Zulk een wantrouwen zou voorts ook tot een vlucht op groote schaal van Nederlanders voor hun eigen valuta aanleiding geven.

Zulk een aftocht van gelden zou de positie van ons land niet gemakkelijker maken; Nederland staat bij voortdurend in een labiele verhouding tot het buitenland; daarom is het zoo gunstig, dat de toestand van De Nederlandsche Bank uit een oogpunt van liquiditeit momenteel uitermate bevredigend is.

Zien wij echter af van de omvangrijke geldverplaatsingen, die den toestand eenigszins onoverzichtelijk maken, en houden wij het oog gericht op de verhouding van de waarde van in- en uitvoer van goederen, dan blijkt, dat van eenige verschuiving in deze verhouding, zooals die toch in de huidige omstandigheden noodzakelijk moet worden geacht, nog vrijwel niets te bespeuren valt. Veeleer is het tegendeel het geval, want het percentage van den invoer, gedekt door uitvoer, vertoont een merkbare, zij het voors-hands nog niet zeer omvangrijke, daling:

Percentage van invoer, gedekt door uitvoerwaarde.

1925	73,63
1926	71,63
1927	74,53
1928	74,—
1929	72,28
1930	71,08
1e 9 mnd.	
1930	70,65
1931	70,01

„Een ongunstig beeld verkrijgt men, wanneer men nagaat, hoe zich de ruilvoet van Nederland tegenover het buitenland heeft ontwikkeld ten aanzien van de fabrikaten. In de bijlage tot dit weekblad van 15 Juli jl. gaven wij op blz. XV een overzicht, hetwelk wij, thans bijgewerkt tot en met September, hierboven opnieuw hebben opgenomen.

Het gevaar, waarvan wij momenteel hier te lande de teekenen meenen te zien, is hetzelfde, als waaraan tenslotte Engeland ten offer is gevallen, t.w., dat bij afnemende exportkracht de consumptie op een te hoog peil wordt gehouden, dat de tering niet voldoende naar de nering is gezet, noch bij de Overheid, die met een veel te hoog budget werkt, noch in het particuliere bedrijfsleven, waar men door loonstarheid,

hooge belastingen en sociale lasten met een toenemende „verstijving” van den kostprijs heeft te maken. Komt in dit alles geen wijziging, dan dreigen tenslotte groote moeilijkheden, want dan zal het oogenblik moeten komen, waarop ook Nederland vastloopt, zooals dat in Engeland reeds is geschied.

In welke mate de bestaande kwaal zichzelf zal kunnen genezen en in welk opzicht Overheidsmaatregelen voor deze genezing bevorderlijk of schadelijk kunnen zijn, hopen wij in een volgend artikel te bespreken.

G. M. V. S.

BANKPOLITIEK EN PRIJSVERSTIJVING.

Over de gevolgen der bankpolitiek bestaat weinig goede literatuur en wat er is, zwijgt meestal over het probleem, hoe de maatregelen der banken in het handelsleven ingrijpen, bijv. wat er precies gebeurt, wanneer de discontoschroef aangedraaid wordt. Intusschen liggen hier vele problemen, en het is duidelijk, dat de effectiviteit der bankpolitiek in hooge mate afhankelijk is van haar onmiddellijk effect op het zakenleven. Onder die problemen is er één, dat thans in bedenkelijke mate actueel is, en waarvan wij de oplossing moeten kennen, willen wij niet in de naaste toekomst in nog sterker mate de nadeelen van deze lacune in onze kennis ondervinden dan thans reeds het geval is.

Dit probleem betreft den invloed van de prijsverstijving, welke in het economisch leven van den tegenwoordigen tijd zulk een belangrijke rol speelt, op de effectiviteit der bankpolitiek. De vraag is nu, wat voor gevolgen de credietbeperkende politiek kan hebben in een maatschappij, waarin vele kartelprijzen zijn, en waarin in het bijzonder de arbeiders niet genegen zijn in hun loonpolitiek een benedenwaartsche zwenking te aanvaarden. Ik noem dit probleem bedenkelijk actueel, omdat groote schokken in het internationaal betalingsverkeer regel zijn geworden en in dit opzicht het vooruitzicht niet bepaald gunstig te noemen is. De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat wij vroeger of later in dezelfde positie zullen geraken, waarin reeds andere landen vóór ons zijn gekomen. Dan zal men op grond van vroegere ervaring een krachtige bankpolitiek verwachten met als gevolg een saneering van den toestand.

De traditioneele redeneering is, gelijk als bekend mag worden aangenomen, dat een politiek van credietbeperking een deflatie veroorzaakt, de prijzen verlaagt. Hierdoor zou dan de concurrentiekracht van het land worden verhoogd; krachtens de lage prijzen kan men goedkoop exporteeren, terwijl het land juist door deze verlaging van het prijsniveau minder zal kunnen importeeren. Bovendien ontstaat door de beperkende politiek een vernauwing van de geldmarkt, waardoor kapitaal uit het buitenland aangetrokken zou worden.

Het gewenschte effect der bankpolitiek zou nu moeten verschijnen in den vorm van een verbeterde betalingsbalans en dus een verbeterden wisselkoers.

Ik laat in het midden, of de credietbeperking door discontopolitiek of door rantsoeneering bereikt wordt. Dit is natuurlijk niet irrelevant, doch het essentiële van ons betoog wordt hierdoor niet aangetast.

Bij de beoordeeling dezer oude theorie, die in vroegere tijdsomstandigheden wel opging, moeten wij ver-

schillende dingen in het oog houden. In de eerste plaats maakt het met betrekking tot den gang van zaken groot verschil, of er een gestabiliseerde of een vrije wisselkoers is. Blijft de gulden aan een bepaalde hoeveelheid goud vastgebonden, en kan deze binding, ondanks groote fluctuaties in het betalingsverkeer volgehouden worden, dan het is het stellig waar, dat een verlaging van het prijsniveau een verhooging van de concurrentiekracht onzer exportindustrie beteekent. Doch als deze binding ophoudt en de wisselkoers vrij gelaten wordt, dan zal een verlaging van het prijsniveau, die immers een verhooging van de koopkracht van den gulden beteekent, den wisselkoers doen stijgen, waardoor het voordeel der lage prijzen tegenover het buitenland verloren gaat.

Zoolang de wisselkoers echter op een of andere wijze binnen bepaalde grenzen gestabiliseerd is, gaat de re-deneering op, d.w.z. wanneer er een in alle andere opzichten vrij verkeer is.

Intusschen moet de vraag gesteld worden, of het inderdaad mogelijk is, bij toenemende beroeringen in het internationaal betalingsverkeer het goud vast te houden. Onze goudvoorraad is thans groot genoeg om aanzienlijke schokken op te vangen, doch een voortgaande omkering van het betalingsverkeer zou natuurlijk ook de goudbasis van den gulden (niet noodzakelijkerwijze de gulden zelf) in gevaar brengen.

Er zijn echter twee andere overwegingen, die ons sceptisch doen staan tegenover optimistische verwachtingen betreffende het opgaan der oude theorie onder tegenwoordige omstandigheden. Want in de eerste plaats bevinden wij ons in een depressie, waardoor reeds de bankpolitiek andere gevolgen heeft, dan zij onder meer normale omstandigheden zou hebben. En ten tweede komt nu de invloed der partieele prijsverwijking hierbij. *Een creditbeperkende politiek kan, zoo zij ver genoeg gaat, in een land, waar een zekere mate van onelasticiteit der prijzen bestaat, depressie veroorzaken en bestaande depressies verergeren.*

Op dit tweede element wil ik vooral de aandacht vestigen. Wanneer men, door een politiek van creditrestrictie een verlaging van het prijsniveau wil doorzetten, terwijl eenige der meest fundamenteele prijzen onbuigzaam zijn geworden, dan faalt de maatregel, misschien geheel, doch althans ten deele. Indien alle prijzen onbuigzaam waren, zou het effect eener beperkende bankpolitiek wezen, dat bij gelijkblijvende prijzen de omzetten sterk afnamen. Thans is de onbuigzaamheid beperkt tot bepaalde goederengroepen en zelfs voor deze is zij niet absoluut. Maar het gaat hier om goederen, die van fundamenteele beteekenis voor het geheele economische leven zijn: arbeid en sommige belangrijke grondstoffen.

Wanneer loonen en sommige belangrijke grondstofprijzen niet of onvoldoende aan een algemeene dalende beweging deelnemen, dan is daarvan het gevolg, dat in vele bedrijven de kosten niet of weinig afnemen, terwijl de prijzen der producten van het bedrijf wél dalen. In dit geval zal dus een beperkende bankpolitiek den winstvoet der bedrijven ondermijnen en het is duidelijk, dat de verkeerde noot gekraakt wordt. De oorzaak is natuurlijk het gebrek aan elasticiteit en aanpassingsvermogen van ons modern economisch stelsel. Verbetering van deze situatie moet natuurlijk in eerste instantie gezocht worden in de richting van een verhooging van de aanpassingscapaciteit van het economisch organisme. Maar de vraag moet gesteld worden, of, gegeven het feit, dat de elasticiteit tegenwoordig zeer klein is geworden en prijsverwijking spreekwoordelijk is geworden, de bankpolitiek geen rekening met deze factoren behoort te houden, en anders zal moeten zijn, dan op grond van oude en beproefde theorieën verwacht mag worden.

De oude theorie kon terecht aannemen, dat in een algemeen deflatieproces de kosten meebuigen konden. De bankpolitiek van heden moet rekening houden met het feit, dat de machine gebrekkig werkt. Waar ver-

hooging van het prijsniveau, bij gelijkblijvende loonen, een gunstigen invloed kan hebben op de rentabiliteit der ondernemingen, is het zelfs niet uitgesloten, dat men met een inflatiepolitiek ten opzichte van het gewenschte effect verder zou komen dan met een deflatiepolitiek, althans bij vrije, niet gestabiliseerde wisselkoersen. Immers, de vermindering van de geldswaarde zou onmiddellijk tot uitdrukking komen in den wisselkoers en ten opzichte van het buitenland zou men niet duurder worden. Daarentegen zou een verhooging van de winstmarge optreden, wanneer de loonen niet mee zouden stijgen (wat voor een zekere periode denkbaar is), en hierdoor zou de concurrentiekracht der industrie versterkt kunnen worden. Intusschen betreft het hier een ingewikkelde vraag, welke met deze aanduidingen niet opgelost wordt. Het gaat er trouwens alleen om, aan te toonen, dat een deflatiepolitiek der banken ten opzichte van de hier gestelde doeleinden niet meer zoo effectief kan zijn als vroeger, en hoe de bankpolitiek dan wél moet zijn, kan hier in het midden gelaten worden.

De oude theorie verkondigde ook de stelling, dat een door beperkende creditpolitiek veroorzaakte vernauwing van de geldmarkt kapitalen uit het buitenland zal aantrekken, en dat ook hierdoor betalingsbalans en wisselkoers verbeterd uit den strijd te voorschijn zouden komen. Ook dit wordt een pijnlijke vraag in het licht van het hierboven gezegde. Een ondermijning van de rentabiliteitsbasis der industrie is niet het beste middel om geld uit het buitenland aan te trekken. En men kan dan ook zeggen, dat de geldbewegingen niet alleen bepaald worden door het rendement, doch dat ook het vertrouwen in de algemeene economische situatie daarbij een rol speelt. Intusschen zal in normale tijden het vertrouwen niet licht ondermijnd worden en bovendien duurt het in den regel eenigen tijd, voordat een daling van den winstvoet aan het licht komt, althans een daling van den algemeenen winstvoet.

Dit alles wordt anders, zoodra men zich in een economische depressie bevindt. Onder zulke omstandigheden moet een beperkende bankpolitiek in den door ons bedoelden zin eerst recht falen. Vooral wanneer na eenigen tijd van depressie de liquiditeit der bedrijven ver van schitterend is, kan gezegd worden, dat discontopolitiek weinig helpt, terwijl weigeren van creditvernieuwing funest kan werken. De binnenlandsche winstvoet wordt ondermijnd, doordat een reeds op zichzelf bestaand deflatieproces de prijzen beschadigt, terwijl de kosten niet in gelijke mate worden aangetast. Deze deflatie wordt nu nog versterkt door de bankpolitiek, waardoor de toestand alleen nog maar verergeren kan. Hierdoor komt men dan dieper in de crisis en het kapitaal stroomt weg, ondanks de vernauwing van de geldmarkt. Want het kapitaal stroomt weg van een land, waar een depressie uitbreekt of, waar een bestaande, matige depressie in een ernstiger phase overgaat.

Tenslotte is er nog een andere verzwakking van de elasticiteit van het modern economisch systeem, welke voor de bankpolitiek van belang is, nl. de invoerrechten. De mogelijkheid, om den uitvoer door bankpolitiek en deflatie te stimuleeren wordt aanzienlijk begrensd door het bestaan van hoge tariefmuren in het buitenland, terwijl het oprichten van nieuwe tariefmuren, zooals bijv. de verwachte protectie in Engeland, een ongunstig effect op de betalingsbalans moet hebben.

Tusschen tariefpolitiek en bankpolitiek zijn trouwens nog andere contactpunten. De mate, waarin het binnenland een schok van buiten door het plotseling goedkoop worden van goederen kan opvangen, hangt af van de elasticiteit van het systeem en van de effectiviteit der bankpolitiek. Zoo kan het falen der bankpolitiek door prijsverwijking een belangrijk gevolg voor de handelspolitiek hebben.

W. L. VALK.

KLEIN PAPIERGELD.

Zoodra de Regeering na het in 1926 aan haar uitgebrachte advies der Staatscommissie voor het Muntwezen haar standpunt ten aanzien van het gehalte der grove zilveren specie had bepaald, en besloten was tot uitvoering van de wet van 27 November 1919 (gehaltewet), werd door haar opdracht gegeven tot aanmuntning van resp. f 20 en f 10 miljoen rijksdaalders in de jaren 1929 en 1930. Het gevolg dezer aanmuntning zou zijn de intrekking der zilverbons, waarvan ten tijde van de gevallen beslissing — midden 1928 — nog ca. f 12 miljoen in omloop waren. De wet van 6 Augustus 1914, waarbij de zilverbons in het leven werden geroepen, bepaalde immers, dat tot intrekking zoo spoedig mogelijk moest worden overgegaan en in elk geval, wanneer daartoe door De Nederlandsche Bank een voldoende hoeveelheid zilver ter beschikking van de Regeering zou worden gesteld. Thans zijn nog slechts ca. f 2.600.000 zilverbons in circulatie.

Blijkens uitingen van Regeering en Bankdirectie in officieele stukken ¹⁾ en jaarverslagen ²⁾ bestond er ter zakê van deze intrekking tusschen beide geen verschil van inzicht. De Bank had recht op het geheele terrein der papircirculatie, de Regeering dus de plicht het tijdelijke staatspapiergeld in te trekken. Een groot deel van het publiek oordeelde daar echter anders over. Dit vroeg niet naar rechten of plichten, naar staatsmunt- dan wel bankpapier. Het raakte een gemakkelijk betaalmiddel kwijt en riep daarom luide om het behoud van den zilverbon of vervanging door een nieuw papieren betaalmiddel van f 2.50 of f 5.—.

De Rotterdamsche Kamer van Koophandel en de Maatschappij voor Nijverheid en Handel maakten zich tot tolk van de wenschen, die bij een deel van het publiek werden gehoord. De Staatscommissie voor het Muntwezen erkende in haar reeds eerder aangehaald Advies het bestaan van een zekere behoefte aan klein papieren ruilmiddel, en deed een voorstel voor de creëering van een goudcertificaat. Prof. C. A. Verrijn Stuart bepleitte in de E.-S. B. van 18 Febr. jl. de invoering van zilverbons als psmunt, dus als betaalmiddel van beperkte kwijtingskracht.

Bij het lezen dezer verschillende beschouwingen werd ik telkens herinnerd aan de geschiedenis van het ontstaan der vroegere muntbiljetten, het staatspapiergeld, dat krachtens de wet van 1852 tot een bedrag van f 10 miljoen als blijvend circulatiemiddel in het leven werd geroepen, in 1884 tot f 15 miljoen werd uitgebreid en eerst in 1904 werd ingetrokken. Bij vergelijking treffen merkwaardige punten van overeenstemming. Wordt thans door het publiek aangedrongen op het behoud van het kleine papiergeld, dat het sedert 1914 als noedmunt heeft leeren kennen, ook in 1852 en daarvóór was dit het geval; de tijdelijke muntbiljetten, uitgegeven krachtens de wetten van 1845 en 1849 ter voorziening in de behoefte aan betaalmiddel tijdens de intrekking en omsmelting der oude zilveren munten en de vervanging van het goud door zilver, hadden zooveel waardeering gevonden, speciaal de kleine coupures wegens het ontbreken van een bankbiljet kleiner dan f 25.—, dat op behoud werd prijsgesteld. Verder is het gemak bij vervoer en verzending per post ook nu het voornaamste argument voor het behoud, al bezit dit in dezen tijd van geperfectioneerden postwisseldienst, nationaal en internationaal post- en bankgiro natuurlijk niet meer de kracht van voorheen.

Een gevaarlijk argument, dat in 1852 luide klonk, wordt ook nu, zij 't wat schuchter, gehoord waar de Rotterdamsche Kamer wijst op het voordeel voor den Staat bij een dergelijke uitgifte; ter compensatie van de kosten, zooals er vergoelijkend aan toegevoegd wordt. ³⁾ En tenslotte is er overeenkomst in de om-

standigheden, die de houding van de Ned. Bank tegenover deze zaak bepalen. Maakte na 1848 onze circulatiebank een 5-jarige periode van groote economische depressie door, waarin zij door de groote ruimte van geld slechts voor een gering deel van haar middelen emplooi kon vinden, en gevoelde zij er weinig voor om haar middelen — en onkosten! — te vermeederen door uitgifte van een biljet van f 10.—, thans bestaat onder soortgelijke omstandigheden een even verklaarbare ongenoegzaamheid bij de Bank tot uitgifte van een bankbiljet kleiner dan f 10.—.

Dat het verlenen van de bevoegdheid tot uitgifte van papieren geld aan de regeering van een land een groot gevaar kan opleveren, wordt thans wel algemeen erkend. De voorbeelden daarvan uit den oorlogs- en na-oorlogstijd liggen ons nog versch in het geheugen. Heeft men eenmaal de voet op dezen weg gezet, dan ontstaat meestal spoedig de neiging meerdere passen in deze verkeerde richting te doen. Dit bleek ook bij de muntbiljettenuitgifte, toen reeds in 1862 werd aangedrongen op uitbreiding daarvan, en van de voordeelen. De directie van De Nederlandsche Bank heeft zich daartegen toen krachtig verzet. „Elke uitgifte van staats-papieren-geld”, zoo betoogde zij, „komt ons, onder alle omstandigheden, bedenkelijk voor en des te bedenkelijker naar mate het bedrag van zoodanig papier aanzienlijker is”; en verder: „overal zonder uitzondering is het gevolg geweest, dat de Regeering in moeilijke tijden in de vervulling harer verplichtingen ten aanzien van het papieren ruilmiddel is tekortgeschoten.” ⁴⁾ Deze argumenten hebben nog niet aan kracht en juistheid ingeboet.

Dat aan het bestaan der zilverbons, zooals die in 1914 zijn tot stand gekomen — noedmunt, geheel ongedekt en niet-inwisselbaar wettig betaalmiddel met onbeperkte kwijtingskracht en een maximum grens van uitgifte van f 100 miljoen — een einde diende te komen, daarover zullen weinigen van meening verschillen. Minder eensgezind is het oordeel over de vraag, of plaatsvervangende op andere basis gewenscht is. Bij het tegenwoordige geperfectioneerde betalingsverkeer, het streven naar een zooveel mogelijk giraal geldverkeer en bij de bestaande „Stückelung” in ons geld- en muntwezen is de noodzakelijkheid ervan wel moeilijk aan te toonen. Het publiek vraagt echter naar dit betaalmiddel. Als voornaamste argument geldt de gemakkelijke hanteerbaarheid, in tegenstelling tot den zilveren rijksdaalder. Hiertegenover staat, dat de behandeling-in-massa van bons niet mechanisch kan geschieden, dus met grooter tijdverlies gepaard gaat; en dat aan klein papier hooge welstandseischen dienen te worden gesteld, hetgeen zeer kostbaar is. Hoe het bij minder hooge eischen gesteld is, toont ons o.a. de papierwinkel in België, waar men thans zeer ingenomen blijkt met de nieuwe — zij het dan zwaardere! — munten ter vervanging van het onwelriekende, vuile kleine papiergeld.

In Engeland, het is bekend, vonden de uit den oorlogstijd stammende currency-notes een blijvende plaats in het geldwezen door omzetting in bankbiljetten van £ 1 en 10 sh. Daar was echter bepaald behoefte aan een dergelijke blijvende aanvulling voor het betalingsverkeer. Het kleinste bankbiljet was voordien dat van £ 5. En door aanneming van den gold-bullionstandaard in 1925 kwam de gouden munt, die vóór den oorlog zoo ruim in verkeer was, niet meer in circulatie. Bij ons is de toestand echter, dank zij onze kleine bankbiljetten, gansch anders. De Nederlandsche Bank gevoelt er dan ook weinig voor, de Bank of England op dezen weg te volgen, mede wegens de hooge kosten die de uitgifte van een klein biljet vorderen. Daarbij komt nog het bezwaar, waarop Prof. C. A. Verrijn Stuart in zijn artikel in dit weekblad wees, dat door een dergelijke uitgifte weer een grootere hoeveelheid goud zou worden vastgelegd, hetgeen de bestaande of

¹⁾ M. v. T. tot de begroting v. h. Staatsmuntbedrijf (1929).

²⁾ Jaarverslag 1928/29.

³⁾ Request aan den Min. v. Fin. d.d. 23 Mei 1927.

⁴⁾ Mr. A. M. de Jong — Geschiedenis van De Nederlandsche Bank, Eerste deel, Doc. No. 168, blz. 1203 v.v.

te vreezen goudschaarschte zou doen toenemen, een gevaar waarop nog kortelings door de Gold Delegation van den Volkenbond is geweest.

Prof. C. A. Verrijn Stuart, die aan de wenschen van het publiek tot handhaving van een papieren betaalmiddel kleiner dan f 10.— niettemin tegemoet zou willen komen, stelt in zijn evengenoemd artikel nu voor de uitgifte van nieuwe bons van f 2,50 en/of f 5,— door den Staat als blijvend betaalmiddel. Ten volle erkennende het bezwaar dat „de Staat rechtstreeks of zijdelings tot de vermeerdering van den geldsomloop zoude bijdragen”, wijst de hooggeleerde schrijver op de uitzondering op dezen regel voor de voorziening van pasmunt, die allerwege bij den Staat berust. Daar pasmunt slechts beperkte kwijtingskracht bezit en steeds verwisselbaar is in betaalmiddel met onbeperkte kwijtingskracht, is inflatie daarvan ondenkbaar. De gevaren aan de uitgifte van nieuwe zilverbons verbonden wil Prof. V. S. nu uitsluiten door deze tot pasmunt te doen verklaren. Daar het publiek wegens de mogelijkheid tot inwisseling zelf de behoefte aan een dergelijk papieren betaalmiddel zou bepalen, wordt de vaststelling van een maximumgrens bij de uitgifte niet noodig geoordeeld; evenmin als een speciale dekking, die voor de bestaande pasmunt ook niet is vereischt.

Zooals ik reeds schreef, lijkt het mij moeilijk bij de bestaande omstandigheden op muntgebied de noodzakelijkheid eener aanvulling van onze betaalmiddelen met klein papiergeld aan te toonen. Een aanvulling op de wijze als door Prof. V. S. voorgesteld lijkt mij bovendien niet zonder bedenkking.

Ongetwijfeld zouden velen het met mij betreuren, wanneer de sedert 1904 weder bestaande uniformiteit ten aanzien van de uitgifte van papieren geld principieel weer werd prijsgegeven, en die uitgifte opnieuw ten deele in de handen van den Staat werd gelegd. Hoe licht een regeering komt tot uitbreiding dezer bevoegdheid en wijziging van haar oorspronkelijk karakter, leert de geschiedenis ons al te goed.

Indien niettemin tot dit dualisme mocht worden teruggekeerd — de Staatscommissie voor het Muntwezen deed in 1926 een voorstel in deze richting —, dan dient aan deze bevoegdheid van den Staat toch in elk geval een nauwkeurige begrenzing te worden gegeven. Deze wordt echter m.i. niet of niet voldoende verkregen door de pasmunt-qualificatie, welke Prof. V. S. voorstelt. Want in wezen is de zilverbon geen pasmunt. Pasmunt — de naam drukt het duidelijk uit — dient tot het nauwkeurig afpassen van betalingen. Onze kleine munten vervullen deze functie op de juiste wijze. In het algemeen houden het publiek en de kassen er niet meer van aan dan het verkeer vereischt. Dit geldt ook voor onze teekmunt, die in het tegenwoordige geldverkeer eigenlijk mede de rol van pasmunt vervult. Geheel anders is dit evenwel met zilverbons. Door de gemakkelijke hanteerbaarheid wordt van dit betaalmiddel veel meer aangehouden dan het verkeer noodig heeft. Het bij zich dragen van een pakje van 20 of 40 zilverbons à f 2,50 verschaft den particulier niet het minste ongemak. Niemand zal er echter in normale omstandigheden aan denken f 50.— of f 100.— pas- of teekmunt bij zich te dragen. Dit geldt mutatis mutandis ook voor de kassen van allerlei bedrijven. De beteekenis van den zilverbon gaat in het betalingsverkeer dan ook die van onze pas- en teekmunt verre te boven, neemt voor een deel het terrein in, dat toekomt aan het kleine bankbiljet.¹⁾ Een juridische qualificatie tot pasmunt zal hierin

¹⁾ Door het verloop der omloopcijfers van zilverbons en f 10-biljet wordt dit geheel bevestigd. De zilverboncirculatie verminderde van eind Maart 1919 tot eind Maart 1930 van f 57.5 tot f 9.5 miljoen. De omloop van f 10.— biljetten nam in die periode toe van f 126.5 tot f 154.5 miljoen, en dit bij een vermindering der geheele bankbiljettencirculatie van f 1.023 tot f 856.5 miljoen.

stellig geen verandering brengen. Zoodat het bedrag eener event. uitgifte onder die omstandigheid van de opnemingsmogelijkheid van het publiek zou afhangen.

Hoe groot deze opnemingsmogelijkheid zou zijn, is natuurlijk niet van tevoren vast te stellen. Maar dat zij niet onbeduidend zou zijn, mag afgeleid worden uit het feit, dat op 30 Nov. 1918 voor een bedrag van f 71½ miljoen zilverbons in omloop waren. Hier van werd f 43 miljoen uitgegeven in den tijd van 8 maanden, welke aan evengenoemd tijdstip voorafging. De latere jaren geven geleidelijk verminderende cijfers te zien, waaruit de terughoudendheid der Regeering ten aanzien van de uitgifte en haar geneigdheid tot vermindering dezer circulatie valt af te leiden. In Indië, waar de muntbiljetten van f 2.50 en f 1.— (de Indische „zilverbons”) van 1919 tot 1929 regelmatig naar behoefte in omloop werden gebracht, en circuleerden naast het uit de schuilhoeken teruggekeerde zilver en de bankbiljetten van f 5.—, was op 31 Maart der jaren 1924 en 1928 daarvan in circulatie resp. f 40 en f 34 miljoen. Op diezelfde data bedroeg de omloop van bankbiljetten van f 5.— resp. f 20 en f 33 miljoen, en de geheele bankbiljettencirculatie resp. f 264 en f 316 miljoen. Wanneer ik aan de hand van deze gegevens de opnemingsmogelijkheid onder eenigszins normale omstandigheden voor ons land stel op f 60 à f 70 miljoen, dan lijkt mij deze schatting zeker niet te hoog.

De vraag nu, of de circulatie van een dergelijk bedrag aan ongedekte zilverbon „pasmunt” als ongewenscht moet worden beschouwd, lijkt mij moeilijk anders dan in bevestigenden zin te beantwoorden. Hoe zou de Staat te allen tijde, dus ook in tijden van beroering, aan een beduidend aanbod van deze pasmunt bij de verwisselingskantoren het hoofd kunnen bieden, zonder de beschikking te hebben over een flink verwisselingsfonds of dekking, welke op elk oogenblik in betaalmiddel met volledige kwijtingskracht kan worden omgezet? Slechts door te kunnen terugvallen op de circulatiebank. Dat echter De Nederlandsche Bank uiteindelijk, en dan onder de moeilijkste omstandigheden, de lasten van een dergelijk betaalmiddel voor haar rekening zou willen nemen, terwijl de Staat uitsluitend de lusten zou genieten, mag niet worden aangenomen. Te meer, waar dit papiergeld een deel van het terrein zou bestrijken, dat aan De Nederlandsche Bank toekomt, en daarvoor niet de dekkingsvoorschriften zouden gelden, waaraan de circulatiebank gehouden is.

Het eenige middel om een dergelijk klein papieren betaalmiddel, zoo dit door den Staat wordt uitgegeven, onder alle omstandigheden voor depreciatie te behoeden, lijkt mij dan ook te liggen in de handhaving eener behoorlijke dekking, geheel of ten deele bestaande uit een verwisselingsfonds, waaruit te allen tijde het aangeboden kan worden ingewisseld. De vraag, of daarbij de volle 100 pCt. dekking zou moeten worden geëischt, werd door de Muntcommissie, die een uitgifte van f 20 miljoen goudcertificaten tegen goud en goudwissels als dekking voorstelde, bevestigend beantwoord. Hetgeen principieel volkomen juist is, en tegenover De Nederlandsche Bank billijk. Toegegeven moet worden, dat zolang een uitgifte zou beperkt blijven tot het betrekkelijk geringe bedrag van f 20 miljoen, het gevaar voor depreciatie ook bij minder dan 100 pCt. dekking zeer gering zou zijn, indien steeds voor de aanwezigheid van een flink inwisselingsfonds in andere wettige betaalmiddelen wordt zorggedragen. Het gezonde principe zou daarmee echter worden prijsgegeven.

Een verklaring tot pasmunt van een dergelijk klein papieren betaalmiddel acht ik echter niet in overeenstemming met de functie, welke dit in het betalingsverkeer vervult, en niet zonder bedenkking om de daaraan verbonden consequenties.

I. Bos.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.**HET BUITENLANDSCH KAPITAAL IN DE
DUITSCHE ELECTRICITEITSINDUSTRIE.**

De Heer A. Friedrich te Berlijn schrijft ons:

Het verder doordringen van buitenlandsch kapitaal in de Duitse electriciteitsindustrie hangt nauw samen met een anderen ontwikkelingsfactor: het overgaan van bedrijven in handen van particulieren, die tot dusverre door de overheid werden gecontroleerd. In hoeverre thans inderdaad overheidsbezit overgaat in handen van privaatrechtelijke lichamen, is niet duidelijk te zien. Tegenover enkele groote transacties die hierop wijzen, staat weder het verschijnsel, dat overheidsbedrijven in particuliere maatschappijen hebben deelgenomen. De belangrijkste gebeurtenis in deze richting was de overneming van de Thüringer Gasgesellschaft, een onderneming, die in Midden-Duitschland talrijke steden van electriciteit en gas voorziet, onder toezicht van de Preussen-Elektra (Vrijstaat Pruisen) en de A. G. Sächsische Werke (Vrijstaat Saksen).

De beide voornaamste transacties van den laatsten tijd, waardoor twee groote publiekrechtelijke electriciteitsmaatschappijen in gemengd bedrijf overgingen, waren tegelijkertijd verschijnselen van overdracht aan het buitenland: de *Vereinigde Elektrizitätswerke Westfalen* (V.E.W.) waren, doordat zij geen verdere leeningen op langen termijn in verband met hun betrekkelijk klein aandeelenkapitaal konden opnemen, in het afgelopen jaar genoodzaakt, hun kapitaal van R.M. 60 tot R.M. 120 miljoen te verhoogen. De vroegere aandeelhouders, alle gemeenten en vereenigingen van gemeenten in het Westfaalsche industriegebied, waren niet in staat, de noodige kapitalen te fourneeren; integendeel de financiering geschiedde gemeenschappelijk door de D.D.-Bank en het Amerikaansche emissiehuis Harris, Forbes & Co. Een belangrijk deel van de nieuwe aandeelen berust thans bij de Public Utility Holding Corp. of America, een bij vele Europeesche zaken geïnteresseerde holding company, die onder contrôle van laatstgenoemd emissiehuis staat.

De tweede transactie betreft de omzetting van het electriciteitsbedrijf der stad Berlijn in een N.V. onder den naam van *Berliner Kraft und Licht A.G.* met een aandeelenkapitaal van R.M. 240 miljoen. Van dit kapitaal behoort R.M. 80 miljoen (aandeelen op naam met tweevoudig stemrecht) aan drie overheidsgroepen: aan de stad Berlijn, aan de Elektrowerke A.G. (industriëel concern van het Duitse Rijk) en aan de Preussen-Elektra. De rest van het kapitaal (aandeelen aan toonder met enkelvoudig stemrecht) is verdeeld tusschen particuliere Duitse en buitenlandsche groepen. De grootste post is in handen van de Sofina (R.M. 44 Mill.), waarbij nog verdere R.M. 10 miljoen komen, welke de Gesellschaft für elektrische Unternehmen (Gesfürel) van het in Duitschland ter inschrijving aangeboden bedrag overgenomen. De nauw samenwerkende groep Sofina-Gesfürel bezit dus in totaal R.M. 54 miljoen.

Het is heel goed mogelijk, dat het aandeel van deze groep binnen afzienbaren tijd nog grooter zal worden. In het afgelopen jaar is nl. de Elektrizitätswerk Südwest A.G. (aandeelenkapitaal thans R.M. 50 miljoen), die een gedeelte van de stad Berlijn voorziet, geheel door de Sofina-Gesfürel-groep opgenomen, terwijl tot dat tijdstip de stad Berlijn hierbij sterk geïnteresseerd was. Indien deze maatschappij, hetgeen te verwachten is, te eeniger tijd door de Berliner Kraft und Licht A.G. wordt overgenomen, dan zal het aandeel in het kapitaal van deze groep natuurlijk overeenkomstig moeten worden verhoogd. Het in groote daarop volgende pakket toonder-aandeelen van de Berliner Kraft und Licht A.G. is in handen van de Harris-Forbes-groep, d.w.z. sedert de fusie van de Harris, Forbes & Co. met de Chase Securities Corp., bij de Chase-Harris-Forbes Corp.

Men mag aannemen, dat, evenals bij de V.E.W., een groot gedeelte van de overgenomen aandeelen door de Public Utility Holding Corp. of America wordt beheerd. De overige buitenlandsche aandeelhouders van de Berliner Kraft und Licht A.G. zijn in vergelijking met deze twee groote groepen slechts van geringe beteekenis. Interessant is de samenstelling van den raad van commissarissen, welke in overeenstemming is met de indeeling van het aandeelenkapitaal. Hiertoe behooren o.m. Dannie N. Heineman en Lucien Janlet van de Sofina, evenals Graaf Volpi van het Italiaansche Adriatica-concern, voorts Ing. William St. Hulse als vertegenwoordiger van de Harris-Forbes-groep. Hierbij dient te worden vermeld, dat laatstgenoemde sedert een jaar tevens commissaris van de V.E.W. is.

Dat er in de Duitse electriciteitsindustrie een tendens tot het afsluiten van meerdere transacties van dergelijken aard bestaat, is niet te ontkennen; tot dusverre heeft de ontwikkeling echter nog niet tot verdere verschijnselen van overdracht in handen van buitenlanders geleid. Het feit, dat de Duitse gemeenten thans genoodzaakt zijn, hetzij R.M. 1½ milliard kortlopende verplichtingen af te lossen, of door leeningen op langen termijn te vervangen en dat voorts de gemeentebedrijven met R.M. 500 miljoen schulden op korten termijn zijn belast, maakt onderhandelingen met buitenlandsche financiële groepen waarschijnlijk. De eenigen tijd geleden circuleerende berichten, dat eenige groote gemeentelijke aandeelhouders van de V.E.W. en eveneens van het Rheinisch-Westfälische Elektrizitätswerk (R.W.E.) met buitenlandsche groepen, en wel met de Sofina, hebben onderhandeld, werden tot dusverre niet tegengesproken.

Eveneens werd bekend, dat Amerikaansche financiële groepen hebben getracht, een deel van de kortlopende verplichtingen van de gemeenten in een directe deelneming van buitenlandsche groepen in het kapitaal van gemeentebedrijven, in hoofdzak electriciteits- en gasbedrijven, om te zetten. Indien dergelijke tendensen tot dusverre nog geen werkelijkheid zijn geworden, dan ligt dit niet alleen aan den tegenstand, dien een gedeelte van de overheid, voorts de gemeenten zelf, aan een dergelijke ontwikkeling in den weg leggen, doch ook daaraan, dat het hierbij ten deele kleinere objecten betreft, waarvoor het buitenlandsche kapitaal geen groote belangstelling heeft. De toestand zou veranderen, wanneer de electriciteits- en gasbedrijven in gemeentelijk bezit in een holding-company zouden worden vereenigd.

De overige invloed van buitenlandsch kapitaal op de Duitse electriciteitsindustrie is in hoofdzak van ouderen datum. Het gaat hier in hoofdzak om twee groepen: de Sofina, en de Bank für elektrische Unternehmen (Züricher Elektrobank). De Sofina is reeds sedert jaren bij de Neckarwerke A.G. te Esslingen, bij de Schlesische Elektrizitäts- und Gas A.G., evenals bij de Elektrizitätswerk Schlesien A.G. geïnteresseerd. Tezamen met de Gesfürel heeft zij de contrôle over de beide Silezische concerns. De band tusschen de Sofina en de Gesfürel is, versterkt door een directe kapitaaldeelname in de Gesfürel, zoo nauw, dat men kan zeggen, dat ook de overige deelnemingen van eenige beteekenis in Duitse electriciteitsbedrijven der Gesfürel indirect door de Sofina worden beïnvloed. Rekenen wij hierbij nog de genoemde Sofina-deelneming in de Elektrizitätswerk A.G., (Berlijn) evenals die in de Berliner Kraft und Licht A.G., dan volgt hieruit, dat de positie van deze groep, thans reeds zeer sterk is.

De Züricher Elektrobank en eenige met haar bevriende holding companies zijn in hoofdzak bij ondernemingen betrokken, die met het A.E.G.-concern in nauwe betrekking staan. Wij noemen speciaal de Bayerische Elektrizitäts-Lieferungs-Gesellschaft, de Thüringer Elektrizitäts-Lieferungs-Gesellschaft (belangensfeer van de tot het A.E.G.-concern behorende

Elektrizitäts-Lieferungs-Gesellschaft), voorts de Kraftübertragungswerke Rheinfelden, de Lech-Elektrizitätswerke A.G., de Kraftwerke Altwürttemberg A.G. en de Oberschlesische Ueberlandbahnen G.m.b.H. te Gleiwitz.

Overigens bestaan er nog eenige andere Zwitsersche deelnemingen in een aantal electriciteitsbedrijven in Zuid-West-Duitschland. Zoo is bijv. de A.G. Kraftwerk Laufenburg bij de Pfalzwerke A.G., bij de Schluchseewerk A.G. en bij de Schwarzwälder Elektrizitätsgesellschaft betrokken; dezelfde maatschappij heeft tezamen met het Aargauische Elektrizitätswerk belangen bij de Rheinkraftwerk Albruck-Dogern A.G. te Waldshut. Het bekende Zwitsersche electriciteits- en chemische concern Lonza-Elektrizitätswerke und Chemische Fabriken A.G. heeft in Baden de contrôle over de Kraftwerk Reckingen A.G. evenals over de Lonza-Werke Elektrochemische Fabriken G.m.b.H. De laatstgenoemde deelnemingen zijn een gevolg van de nauwe bedrijfstechnische relaties, welke hetzij uit de gemeenschappelijke Duitsch-Zwitsersche uitbreiding van waterkrachtcentrales of uit contracten over stroomlevering voortvloeien.

Van speciale beteekenis onder de groepen, die in den laatsten tijd in de Deutsche electriciteitsindustrie vasten voet hebben gekregen, is de reeds meerdere malen genoemde Harris-Forbes-groep. De Firma Harris, Forbes & Co. heeft sedert de stabilisatie van den Mark aan talrijke Deutsche publiekrechtelijke lichamen en publiekrechtelijke distributiemaatschappijen leeningen verstrekt. Tot deze behooren o.m. de Vrijstaat Pruisen, de steden München, Stettin en Duisburg, de Deutsche Girocentrale, de Elektrowerke A.G. (het electriciteitsconcern van het Deutsche Rijk), de Preussen-Elektra (Vrijstaat Pruisen), het Ostpreussenwerk (onder contrôle van de Preussen-Elektra en de Elektrowerke A.G.), het Elektrizitätswerk Schlesien (Gesfürel en Sofina) en de Ueberlandzentrale Pommern. Daar de Harris-Forbes-groep niet alleen in Duitschland, maar ook bij de groote electriciteitsconcerns in Frankrijk en Luxemburg sterk is geïnteresseerd, zal zij haar expansiepolitiek waarschijnlijk ook in Duitschland voortzetten. Opmerkelijk is de in den laatsten tijd zeer nauwe samenwerking met de Preussen-Elektra, welke speciaal ook daaruit blijkt, dat Harris-Forbes heeft deelgenomen in de Continentale Elektrizitäts-Union te Bazel, de holding company van de Preussen-Elektra, waarin eenige belangrijke deelnemingen van dit concern werden ingebracht.

Van minder beteekenis is de overdracht van kleinere pakketten aandelen van Deutsche electriciteitsmaatschappijen aan eenige buitenlandsche, vooral Amerikaansche, holding- en financieringsmaatschappijen; het betreft hier in hoofdzaak min of meer speculatieve kapitaalbeleggingen. Het doel, om blijvend invloed uit te oefenen, schijnt, voor zoover tot nog toe valt af te leiden, bij transacties van deze soort niet te bestaan.

Indien men den tegenwoordigen omvang van den buitenlandschen invloed in de Deutsche electriciteitsindustrie in het kort nagaat, dan kan men twee hoofdgroepen onderscheiden. In de eerste plaats kapitaal-deelnemingen, die een nauwe bedrijfstechnische samenwerking ten doel hebben — hiertoe behooren vooral de reeds genoemde Zwitsersche deelnemingen in Zuid-West-Duitsche bedrijven en verder het binnendringen van buitenlandsche financiële groepen, waarvan er vooral drie op den voorgrond treden: de Züricher Elektrobank, de Sofina en de groep Chase-Harris-Forbes Corp. Speciaal de activiteit der beide laatstgenoemde financiële machten heeft in de laatste jaren tot de belangrijke overdracht in buitenlandsche handen geleid. Zeer waarschijnlijk zullen beide groepen ook bij de verdere ontwikkeling de leiding houden.

Daar de behoefte van de industrie aan electriciteit in den laatsten tijd sterk is gedaald en de uitbreiding

van de distributiebedrijven en centrales in 1930 tot den laatsten tijd toe nog gedeeltelijk heeft voorgegaan, bestaat er op het oogenblik, indien zij al bestaat, zeer weinig behoefte aan kapitaal voor uitbreidingsdoeleinden. Als gevolg van den financiële nood der gemeenten is een mobiliseering van de vele vaste goederen, die zich in handen van gemeenten en vereenigingen van gemeenten bevinden, zeer waarschijnlijk.

Uit electriciteitspolitiek oogpunt bezien, is een verder doordringen van de buitenlandsche financiële groepen niet zonder meer wenschelijk, omdat er gevaar bestaat dat onder den invloed van concurrerende financieringsmaatschappijen de ter wille van de rationalisatie gewenschte aaneensluiting in de Deutsche electriciteitsnijverheid wordt belemmerd. Dat dit gevaar niet denkbeeldig is, blijkt o.m. uit de tot dusverre nog niet overwonnen moeilijkheid, om de tegen het einde van het jaar besloten aaneensluiting der beide grootste electriciteitsconcerns in West-Duitschland, de R.E.W. en de V.E.W., inderdaad door te voeren. Daarentegen is op een enkele uitzondering na aansluiting van de gemeentelijke bedrijven bij de in de nabijheid gelegen groote electriciteitsconcerns te wenschen. Deze technisch en economisch noodzakelijke ontwikkeling zou door de machtsuitbreiding van buitenlandsche financiële groepen in gemeentebedrijven of door een eventueel op te richten holding company van gemeentebedrijven kunnen worden bereikt.

AANTEKENINGEN.

BANKCONTRÔLE IN ZWITSERLAND.

Op den Zwitserschen Bankiersdag, die op 12 Sept. jl. te Lausanne is gehouden, heeft Dr. J. Musy, „Vorsteher des eidgenössischen Finanzdepartements” over de bankcontrôle in Zwitserland gesproken. Dit vraagstuk is ook voor ons land niet zonder belang, temeer waar het Zwitsersche en Nederlandsche bankwezen in zooverre een treffende overeenkomst vertoont, dat in beide landen een aanzienlijke kapitaaluitvoer bestaat. Deze rede, die in de Octoberaflevering van den „Schweizerischer Bankverein” voorkomt, laten wij hier volgen.

De algemeene economische depressie, de hevige financiële crisis, welke in de meeste groote Europeesche en overzeesche landen heerscht, gepaard gaande met een enorme koersdaling, heeft overal tot aanzienlijke verliezen geleid. De Zwitsersche banken, wier internationale zaken zeer uitgebreid zijn, moesten daarvan in zekere mate den terugslag ondervinden. Evenals bij vroegere crises, pleit men ook thans in bepaalde kringen voor de instelling van staatscontrôle op de banken. Dit belangrijke vraagstuk moet rustig en zakelijk, zonder politieke vooringenomenheid, d.w.z. met den oprechten wensch en den vasten wil om op dit gebied werkelijk nuttige maatregelen te nemen, die ons meerdere zekerheid waarborgen, worden onderzocht.

In de eerste plaats kan men constateeren, dat ondanks de staatscontrôle op de banken, welke in verschillende landen bestaat, aldaar talrijke déconfitures en faillissementen hebben plaats gevonden. Indien een goede leiding van de banken verkregen zou kunnen worden door haar aan de contrôle van een trustee te onderwerpen, dan zou het vraagstuk gemakkelijk zijn op te lossen. Het personeel en de contrôle alleen zijn geen voldoende waarborg voor het goede beheer van een bank. De contrôle is noodzakelijk, zij moet nauwgezet worden doorgevoerd, doch men moet haar niet overschatten; zij beteekent niet alles. Van essentieel belang is een kundige en behoorlijke leiding.

De contrôle zal dus nooit de leiding kunnen vervangen. Hoe men zich de contrôle ook mag denken, de zekerheid en het succes van de Zwitsersche banken hangen in de eerste plaats af van de werkzaamheid, de bekwaamheid, de voorzichtigheid en de ervaring van de bankdirecteuren!

Kan of moet de bank aan de ambtelijke contrôle van den Staat worden onderworpen? Dit schijnt niet noodig. De ambtelijke contrôle van de bank ware noch voor den Staat noch voor de bank te wenschen. De Staatscontrôle zou de instelling van een ingewikkelde organisatie vereischen. Het materiële onderzoek van de zaken van één enkele grootbank vereischt de voortdurende aanwezigheid en den onafgebroken arbeid van een belangrijke groep van specialisten.

Ik vrees bovendien de enorme verantwoordelijkheid, welke voor den Staat uit de instelling van een ambtelijke contrôle zou voortvloeien.

Voorts zou het ingrijpen van de controleerende ambtenaren al dan niet terecht wellicht de cliëntèle verontrusten, die aan het bankgeheim, waarop zij onvoorwaardelijk wenscht te kunnen rekenen, groote beteekenis hecht. De mogelijk uit de Staatscontrôle voortvloeiende vlucht van de bij onze banken gedeponeerde kapitalen zou onze volkswelvaart dermate schaden, dat het geheele volk daaronder zou lijden.

De aan de banken op te leggen verplichting, om zich van tijd tot tijd aan de contrôle van een trustee of aan het onderzoek van een gediplomeerd accountant te onderwerpen, zou stellig de voordeelen van een ambtelijke instelling hebben, zonder dat de Staat daardoor met een verantwoordelijkheid zou worden belast, die men moeilijk van hem kan vergen. Dit systeem brengt echter het nadeel met zich mede van zeer omvangrijk dubbel contrôlewerk, t.w. van het onderzoek door de bankorganen en het onderzoek door de trustees.

Ten einde het toezicht en de contrôle te verscherpen, zou men de wettelijke bepalingen moeten wijzigen. Dit zou in dien zin kunnen geschieden, dat de Zwitsersche Nationale Bank belast zou worden met een controleerende bevoegdheid, zonder gevaar voor haarzelve of voor de banken.

Het schijnt gewenscht om in het „Obligationenrecht” zekere bepalingen op te nemen omtrent de organisatie, de boekhouding en de balans van credietinstellingen. Deze maatregel zou zeker doeltreffend zijn, maar in geen geval voldoende. Daarentegen acht ik het toezicht, dat de Centrale Bank in de toekomst zou kunnen uitoefenen, van veel grooter beteekenis.

Alle banken, die met de Nationale Bank, hetzij door het disconteerden van wissels, beleeningen of girotransacties in relatie staan, zouden verplicht zijn haar maandelijks een verkorte balans voor te leggen. Deze balans zou kunnen worden gepubliceerd. Bovendien zouden elk kwartaal aan de Nationale Bank gedetailleerde balansen volgens een door haar uitgewerkt schema moeten worden overgelegd. Dit schema zou de controleerende instantie duidelijk en precies de noodige inlichtingen omtrent de liquiditeit, de buitenlandsche verplichtingen en de door de buitenlandsche cliëntèle gedeponeerde gelden moeten verstrekken.

Ter wille van de volledigheid der opgave omtrent de liquiditeit moeten de bankbalansen niet alleen de eigen middelen, de kortlopende verplichtingen en de direct opvraagbare deposito's bij andere banken bevatten, doch ook op duidelijke wijze inlichtingen verstrekken omtrent de samenstelling van de wisselportefeuille; hiervoor is de opgave van een totaal bedrag niet voldoende. Elke bank zou verplicht zijn de juiste bedragen van de bij de Nationale Bank discontabele wissels en beleenbare effecten in te vullen. De buitenlandsche effectenportefeuille zou afzonderlijk moeten worden opgegeven.

Op deze wijze zou de Nationale Bank de beschikking krijgen over de noodige gegevens voor de vaststelling van de liquiditeit van de Zwitsersche banken. Deze mededeelingen geven haar een zeker middel in de hand, om de liquiditeit van de banken te onderzoeken en de balans over de internationale verplichtingen op te maken. De gedetailleerde balansen, die een uitstekend middel vormen voor de contrôle over het geheele Zwitsersche bankwezen, zullen de Na-

tionale Bank voorts het noodige inzicht geven over de positie der banken, waarnaar zij haar politiek kan richten.

Ik zou verder aan de Nationale Bank het recht willen toekennen om, in geval van twijfel omtrent de juistheid en de samenstelling van een balans, van de betreffende bank het overleggen van het verslag van haar contrôle-organen te eischen. Tenslotte zou zij, ingeval de toestand van een bank haar twijfelachtig voorkomt, bij uitzondering naar eigen goeddunken, van deze bank contrôle door een trustee kunnen verlangen. De sanctie zou hierin gevonden kunnen worden, dat een bank, die niet de noodige garantie biedt, geen beroep meer op de Nationale Bank zou kunnen doen.

De contrôle zou het voordeel van doeltreffendheid bezitten zonder daarbij een beroep te doen op de verantwoordelijkheid van den Staat, waarbij de groote tekortkomingen van staatscontrôle en dubbele contrôle-werkzaamheden zouden worden vermeden.

De kapitaaluitvoer.

De kapitaaluitvoer moet zijn grenzen vinden in de zorg om in eigen kapitaalbehoefte te voorzien en moet voorzichtig in verband met de zeer groote risico's worden geleid. Volgens de tegenwoordige regeling nemen de banken in het algemeen geen buitenlandsche leeningen op, alvorens de Nationale Bank om toestemming te hebben gevraagd. In ieder geval zou het tegenwoordige „gentlemen agreement” vervangen moeten worden door een aan de Nationale Bank te verleenen recht om leeningstransacties toe te staan of te verbieden. Overigens vormt de plaatsing of notering van buitenlandsche leeningen in Zwitserland niet de gevaarlijkste transactie, omdat zij voor een ieder in het openbaar en onder contrôle van de publieke opinie plaats heeft. De directe leeningen in den vorm van deelnemingen of de in den vorm van andere verplichtingen plaats vindende transacties zijn ongetwijfeld van meer bedenkelijken aard. Dit gevaarlijke terrein wordt alleen door het beleid, de bekwaamheid en de oprechtheid van den bankier en in zekeren zin ook door de contrôle van de Nationale Bank beheerscht. Alleen daardoor is het voor onze financiële instellingen en voor het Zwitsersche spaarvermogen mogelijk, de gevaarlijke klip van al te riskante transacties te omzeilen.

„Dit laatste feit”, verklaarde de Heer Musy, „toont de moeilijkheid van haar taak en den omvang van haar verantwoordelijkheid.”

De Nijverheidsraad en de werkzaamheden van den Amerikaanschen douanediens in Nederland.

Het in het nummer van 29 Juli jl. van ons weekblad opgenomen artikel van den Heer Gerald C. Wheeler, vertegenwoordiger van het Amerikaansche Ministerie van Financiën in Den Haag, inzake de werkzaamheden van den Amerikaanschen douanediens in Nederland, heeft in de laatste vergadering van den Nijverheidsraad een punt van bespreking gevormd. Zooals men zich zal herinneren, was de strekking van dit artikel om de in vele kringen bestaande bezwaren tegen de onderzoeken van vertegenwoordigers van het Amerikaansche Ministerie van Financiën weg te nemen. Wij achten het daarom van belang hier het oordeel van den Nijverheidsraad in deze kwestie, zooals dit in zijn communiqué No. 10 is opgenomen, te laten volgen:

Hoewel de Raad de openbaarheid, welke door dit artikel aan het werk van de Amerikaansche douane-ambtenaren is gegeven, op prijs stelt, heeft hij in het betoog van den Heer Wheeler toch niet de gewenschte zekerheid gevonden, dat het uitgesloten zal zijn, dat in het aangegeven verband vertrouwelijk verstrekte gegevens direct of indirect

ter kennis kunnen komen van anderen, met name van concurrenten. Bij de beoordeling van onderzoeken door gemachtigden van vreemde naties moet scherp in het oog worden gehouden, dat uit de omstandigheid, dat weinig of geen klachten over het niet-oirbaar gebruik maken van aldus verkregen gegevens bekend worden, niet mag worden afgeleid, dat zulks daarom ook niet bestaat. Immers — en dit acht de Raad juist het onbillijke van dergelijke regelingen — kan de belanghebbende zich over het niet-oirbaar gebruik maken van vertrouwelijke gegevens niet beklagen en nog veel minder zich daartegen verzetten, omdat hij in beide gevallen van tevoren weet, dat het voor hem onmogelijk zal worden in het betrokken land nog verder zaken te doen. De uiteenzetting van den Heer Wheeler heeft den Raad dan ook niet kunnen bewegen wijziging te brengen in zijne vroeger reeds meermalen uiteengezette meening, dat het houden van enquêtes door vertegenwoordigers van buitenlandsche mogendheden bij inheemsche industriële ondernemingen in het algemeen afkeuring verdient.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.

Aan de maandstatistiek 1931 No. 8 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek ontleenen wij de volgende gegevens:

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In- heemsch 1)	Uit- heemsch 1)	Totaal	Voeding 2)
1913/14	100	100	100	100
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
1927 ..	166	147	157	155
1928 ..	160	148	154	153
1929 ..	162	145	153	151
1930 ..	156	143	150	148
Sept. 1930 ..	152	140	146	144
Januari 1931 ..	148	139	144	141
Februari ..	143	139	141	138
Maart ..	140	139	139	136
April ..	138	138	138	135
Mei ..	136	137	137	133
Juni ..	131	133	132	128
Juli ..	130	132	131	127
Augustus ..	131	131	131	127
Sept. ..	131	131	131	127

1) 20 artikelen. 2) 35 artikelen.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.						Totaal	Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textiel-goederen 1)	Levensmiddelen 2)	Metalen 3)	Chemicaliën 4)	Diverseen 5)	Totaal			
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100	
1924.	213	164	167	160	168	178	155	173	
1925.	208	161	160	150	165	172	146	166	
1926.	185	157	151	153	169	165	137	159	
1927.	174	148	149	149	173	160	130	154	
1928.	172	149	141	141	162	155	125	149	
1929.	172	149	142	142	163	155	123	148	
1930.	162	138	133	133	152	146	88	134	
Augustus 1930.	159	138	131	136	152	145	81	131	
Januari 1931.	143	121	117	124	148	132	73	119	
Februari ..	137	113	110	117	149	126	72	115	
Maart ..	130	112	103	110	150	122	72	111	
April ..	123	107	102	110	148	118	70	108	
Mei ..	118	105	102	107	147	116	68	106	
Juni ..	119	103	96	107	145	115	67	104	
Juli ..	117	105	93	105	145	114	66	103	
Augustus ..	115	106	94	106	144	113	65	103	

1) 20 art. 2) 12 art. 3) 12 art. 4) 15 art. 5) 13 art.

ONTVANGEN BOEKEN.

Theoretisch-historische inleiding tot de economie door Mr. Dr. H. W. C. Bordewijk, Hoogleraar aan de Rijks-Universiteit te Groningen. (Den Haag, Groningen, Batavia 1931; J. B. Wolters. Gebonden in halfleer f 13.90).

De schrijver wijst er in zijn Woord Vooraf op, dat degene,

die bij zijn studie van de economische theorie haar geschiedenis voegt, veel sterker staat dan wie zich bepaalt tot den in het heden bereikten stand der wetenschap. Hij krijgt een beteren, tegelijk ruimeren en dieperen kijk op de ook thans aan de orde zijnde problemen en de aan hun oplossing in den loop der tijden besteede moeite.

Daarom is deze Inleiding niet alleen bestemd voor aankomende juristen, maar de schrijver hoopt veeleer, dat zij ook haar weg moge vinden tot andere belangstellenden in de vraagstukken der economische theorie, die aan dogmenhistorische verdieping behoefte gevoelen, wijl hun de weg tot het antwoord op veel vragen niet minder interesseert dan het antwoord zelf.

Een geschiedenis der socialistische theorie is niet ingevoegd, om de eenvoudige reden, dat de schrijver het bestaan eener socialistische economie evenmin kan erkennen als dat eener christelijke of liberale. Wie de theorie, hetzij dogmatisch, hetzij historisch, wil ontwikkelen, moet beginnen met dergelijke onwetenschappelijke associaties te vermijden. Dit standpunt, de schrijver zegt het uitdrukkelijk, is niet het gevolg van gemis aan waardeering van het vele, wat ook van socialistische zijde op zuiver theoretisch gebied is gepraesteerd.

Hoofdstukken der Economie, de waardeleer en hare beteekenis voor de verdeling der welvaart door Mr. W. C. Mees R.Azn., Hoogleraar aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen. (Haarlem 1930; De Erven F. Bohn. Prijs f 4.— ing., f 5.— geb.).

De schrijver geeft hier niet een volledig overzicht van de verschillende theorieën, in den loop der tijden verkondigd, met aanduiding van de nuances, waardoor ze zich van elkander onderscheiden, niet een „Dogmengeschiede“, maar eene uiteenzetting van de waardeleer, zooals hij haar meent te moeten geven. Daarbij komen echter uit den aard der zaak ook meeningen van andersdenkenden telkens ter sprake.

Sociale wetgeving door Mr. A. C. Josephus Jitta en Mr. E. H. Bisschop Boele. (Groningen, Den Haag, Batavia, 1931; J. B. Wolters' Uitgevers-Maatschappij N.V. Prijs f 3.90).

De vier eerste hoofdstukken geven in het bijzonder een beschrijving van de opkomst en de ontwikkeling van de gedachte, om aan de georganiseerde belanghebbenden (ondernemers en arbeiders) een taak toe te bedelen in de totstandkoming en de uitvoering van de sociale wetgeving. Het vijfde hoofdstuk behandelt de vrij beperkte taak, die aan overheidsorganen toekomt bij de vaststelling van de loonen. Het zesde hoofdstuk betoogt, hoe op het gebied van de zorg voor de ouden van dagen geen doeltreffend systeem mogelijk is zonder belangrijke hulp van staatswege.

De besteding van het inkomen. Het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud door Dr. W. H. van der Goot. ('s-Gravenhage 1930; Martinus Nijhoff. Prijs f 6.—).

Het boek geeft een uiteenzetting van de opvattingen ten aanzien van het probleem van de besteding van het inkomen, waarbij vooral de moderne zienswijze van de institutionalistische school naar voren gebracht wordt. Na de wijze van verzameling en bewerking der feitelijke gegevens behandeld te hebben, wordt het geheele bestaande statistische materiaal in Nederland onder de oogen gezien en de representatiefheid en de bruikbaarheid ervan voor algemeen economische, maatschappelijke en commerciële doeleinden nagegaan. In de statistische bijlagen zijn verschillende onuitgegeven eindstatistieken uitvoerig afgedrukt, o.m. budgetten van een aantal armlastige, en enkele zeer vermogende gezinnen.

Telefoonverkeer en telefoonbeleid in Nederland door Mr. Dr. P. G. Knibbe. (Leiden 1931; N.V. A. W. Sijthoff's Uitgeversmaatschappij. Prijs f 5.50).

Voor de eerste maal zijn, vanuit den gezichtshoek van handel, nijverheid en platteland, de zoo hoogst belangrijke vraagstukken, betrokken bij een vlot en zoo min mogelijk gehinderd telefoonverkeer, systematisch nagegaan door den schrijver, die een zeer bijzondere studie van dit onderwerp maakte en de beschikking had over belangrijk bronnenmateriaal.

Voor al aan twee punten wordt door den schrijver volle aandacht besteed: aan het gesprekkentarief en aan den ernstigen achterstand van Nederland in vergelijking met andere landen wat het aantal aansluitingen betreft.

Zooals bekend werd het gesprekkentarief op 1 Januari 1930 in Nederland algemeen ingevoerd.

De auteur van dit boek toont aan, dat in vergelijking tot het vaste abonnement het gesprekkentarief onlogisch, willekeurig, onrechtvaardig en zeer hinderend en nadeelig voor het verkeer is.

Groot- en kleinhandelsprizen in Nederland en België, Deel I tekst, Deel II tabellen en grafieken, door A. J. W. Renaud. Uitgave van het Nederlandsch Economisch Instituut No. 1. (Haarlem 1931; De Erven F. Bohn N.V. Prijs f 5.—).

Deze studie geeft de resultaten van een onderzoek naar de levensduurte in Nederland en België. De schrijver is in het trekken van conclusies zeer voorzichtig geweest, maar het blijkt niettemin, dat België in vele opzichten goedkoper is dan Nederland, vooral voor toeristen en renteniers.

Beknopte uitwerkingen der opgaven voorkomende in handelsrekenen voor de akte boekhouders M.O. door H. L. C. de Kok, Leraar aan de Handels-Hoogere Burgerschool te Groningen. Eerste deel A. (Groningen/Den Haag 1930; J. B. Wolters).

MAANDCIJFERS.

POSTOENQUE EN GIRODIENST.
(In duizenden guldens).

	Augustus 1931		Augustus 1930	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Nieuwe rekeningen.	1.360	—	1.275	—
Rekeningen op ult ^o .	178.245	—	162.138	—
Bijschrijvingen	2.197.585	462.504	1.995.307	471.349
a. Stortingen	905.896	103.375	830.659	107.370
b. Overschrijvingen.				
1. van and. rek. ¹⁾	1.291.594	329.164	1.164.532	328.355
2. van Ned. Bank.	95	29.011	116	35.618
c. And. onderwerpen	—	54	—	46
Afschrijvingen	1.432.759	467.465	1.294.144	466.074
a. Chèques	294.701	77.770	272.658	77.706
b. Overschrijvingen				
1. op andere rek. ²⁾	1.126.230	329.164	1.010.665	328.355
2. naar Ned. Bank	924	60.458	1.049	59.958
c. And. onderwerpen	10.904	73	9.772	55
Tegoed op ult ^o	—	119.522	—	109.807
Beleggingen	—	93.354	—	85.998

¹⁾ Hierin begrepen overschrijvingen uit het buitenland 3.485 met f 587 Aug. 1931 en 3.492 met f 649 Aug. 1930.

²⁾ Idem naar het buitenland 23.371 met f 2.729 Aug. 1931 en 23.379 met f 2.625 Aug. 1930.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Sept. 1931	Jan./Sept. 1931	Jan./Sept. 1930
Prod. Steenkolen in tonnen .	1.121.486	9.592.276	9.110.140
Aantal normale werkdagen .	26 ¹⁾	228	229

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

	—	130.297	127.070
Netto-productie in tonnen ..			
Aantal normale werkdagen	26	227	192

III. Zoutmijnen. (Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

Afgeleverd:	4.721	38.199	33.949
Geraff. zout			
Industriezout	64	470	587
Afvalzout	180	2.191	1.533
Aantal normale werkdagen	26	231	229

Aantal arbeiders.	Gezamenl. Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 Oct. 1931	{ 11.285 ²⁾ 26.940 ⁴⁾	76	249
1 Oct. 1930	{ 10.969 ²⁾ 26.330 ⁴⁾	132	143

¹⁾ Domaniale Mij. 25 dagen, Mij. Laura 24 dagen.

²⁾ bovengronds. ³⁾ incl. 1.956 arbeiders der nevenbedrijven.

⁴⁾ ondergronds. ⁵⁾ incl. 1.650 arbeiders der nevenbedrijven.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	{ Disc. Wissels. 3 29 Sept. '31	Lissabon 7 8 Aug. '31
	{ Bel. Binn. Eff. 4 29 Sept. '31	Londen 6 21 Sept. '31
	{ Vrsch. in R.C. 4 29 Sept. '31	Madrid 6 8 Juli '31
Athene	11 29 Oct. '31	N.-York F.R.B. 3 15 Oct. '31
Batavia	4 10 Mrt. '30	Oslo 6 17 Oct. '31
Belgrado	7 20 Juli '31	Parijs 2 9 Oct. '31
Berlijn	8 2 Sept. '31	Praag 6 22 Sept. '31
Boekarest	8 31 Mrt. '31	Pretoria 5 12 Mrt. '31
Brussel	2 31 Juli '30	Rome 7 28 Sept. '30
Budapest	8 10 Sept. '31	Stockholm .. 6 17 Oct. '31
Calcutta	8 22 Sept. '31	Tokio 6 5 7 4 Nov. '31
Dantzig	6 1 Sept. '31	Weenen 10 22 Juli '31
Helsingfors	8 26 Oct. '31	Warschau ... 7 3 Oct. '30
Kopenhagen	6 26 Sept. '31	Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan. '31

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1931				1930	1929	1914
	7 Nov.	2/7 Nov.	26/31 Oct.	19/24 Oct.	3/8 Nov.	4/9 Nov.	20/24 Juli
Amsterdam							
Partic. disc.	2-1/8	2-7/8	27/8-3/16	3-1/16	1 1/4-7/16	4 1/2-3/4	3 1/8-3/16
Prolong.	2	2-1/2	3	3	1 1/4-1/2	4 3/4-5	2 1/4-3/4
Londen							
Daggeld ..	4-1/4	4-5	4-5	4-5 1/4	1 1/4-2 1/2	4-6 1/4	1 3/4-2
Partic. disc.	5 1/8-3/4	5 1/2-3/4	5 7/16-7/8	5 1/2-7/8	2 1/16-3/16	5 1/16-13/16	2 1/4-3/4
Berlijn							
Daggeld ..	8-8 1/4	8-9 1/4	8-9	8-10	5 1/4-7 1/2	6 1/2-10	—
Maandgeld	8-10	8-10	8-10	8-12	—	—	—
Part. disc.	8	8	8	8	4 3/4-7/8	6 7/8	2 1/8-1/4
Waren-wchsel.	8 1/2	8 1/2	8 1/2	8 1/2	5 1/8-3/8	7 1/4-3/8	—
New York							
Daggeld ¹⁾	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	2-1/4	6-1/4	1 1/4-2 2
Partic. disc.	4	4-1/2	4 1/2	4 1/2	2	4 3/4	—

¹⁾ Koers van 6 Nov. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York ^{*)}	Londen ^{*)}	Hertyn ^{*)}	Parijs ^{*)}	Brussel ^{*)}	Batavia ¹⁾
3 Nov. 1931	2.48 1/2	9 25	58 85	9.76	34.55	89 7/16
4 „ 1931	2.48	9 33 1/2	58.75	9.75 1/2	34.55	99 7/16
5 „ 1931	2.47 13/16	9.29 1/2	58.85	9.74 1/2	34.62 1/2	90 1/2
6 „ 1931	2.47 13/16	9.33 1/2	58.65	9.73 1/2	34.57 1/2	99 1/2
7 „ 1931	2.48 1/4	9.43	58.80	9.75	34.62 1/2	99 1/2
9 „ 1931	2.48 3/16	9.34 1/2	58.75	9.76	34.62 1/2	99 1/2
Laagsted. w. ¹⁾	2.476	9.15	58.40	9.72 1/2	34.50	99
Hoogste d. w. ¹⁾	2.487	9.44	58.90	9.77 1/2	34.70	99 1/8
2 Nov. 1931	2.48 7/8	9.40	58.65	9.77	34.60	99 7/16
26 Oct. 1931	2.47 1/8	9.73	57.70	9.78	34.55	99 7/16
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.562	100

Data	Zwitserland ^{*)}	Weenen ^{*)}	Praag ¹⁾	Boekarest ¹⁾	Milaan ^{**)}	Madrid ^{**)}
3 Nov. 1931	48.40	35.—	7.36	1.47	12.75	22.—
4 „ 1931	48.37 1/2	35.—	7.37 1/2	1.47 1/2	12.80	21.80
5 „ 1931	48.40	35.—	7.36	1.47 1/2	12.87 1/2	21.80
6 „ 1931	48.39	35.—	7.35	1.47	12.87 1/2	21.75
7 „ 1931	48.45	35.—	7.35	1.47	—	—
9 „ 1931	48.55	35.—	7.37	1.47	12.82 1/2	21.75
Laagsted. w. ¹⁾	48.30	—	7.30	1.43	12.65	21.50
Hoogsted. w. ¹⁾	48.57 1/2	—	7.40	1.50	12.95	22.25
2 Nov. 1931	48.42 1/2	35.—	7.35	1.47 1/2	12.75	21.95
26 Oct. 1931	48.45	34.75	7.30	1.52 1/2	—	—
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm ^{*)}	Kopenhagen ^{*)}	Oslo ^{*)}	Helsingfors ¹⁾	Buenos-Aires ¹⁾	Montreal ¹⁾
3 Nov. 1931	—	—	—	5.—	—	2.24
4 „ 1931	53.50	53.50	52.50	5.05	—	2.27
5 „ 1931	54.—	53.50	52.50	4.85	—	2.23
6 „ 1931	53.75	53.25	52.75	4.80	—	2.24
7 „ 1931	54.65	54.—	53.—	—	—	2.26
9 „ 1931	54.25	54.—	52.50	—	—	2.24
Laagsted. w. ¹⁾	53.—	52.50	52.—	4.70	—	2.17 1/2
Hoogste d. w. ¹⁾	55.25	54.35	53.25	5.10	—	2.30
2 Nov. 1931	55.25	54.25	53.25	5.05	—	2.25
26 Oct. 1931	57.—	54.50	54.50	5.—	—	2.22 1/2
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 1/2	2.4878

^{*)} Notering te Amsterdam. ^{**)} Not. te Rotterdam. ¹⁾ Part. opgave. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
3 Nov. 1931	—	—	—	—
4 " 1931	3,76½	3,93½	23,70	40,31
5 " 1931	3,76¼	3,93½	23,75	40,38
6 " 1931	3,81	3,93½	23,70	40,35
7 " 1931	3,80¾	3,93½	23,70	40,33
9 " 1931	3,81¾	3,93½	23,65	40,31½
10 Nov. 1930	4,85½	3,92½	23,82½	40,24½
Muntpariteit..	4,8667	3,90½	23,81½	40,¼

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	24 Oct. 1931	31 Oct. 1931	2 Nov. 1931 Laagste	7 Nov. 1931 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97½	97½	97½	97½
Athene	Dr. p. £	315	312½	300	315
Bangkok....	Sh. p. tael	2/3	2/3	2/3	2/3
Budapest ...	Pen. p. £	—	25	24	24
Buenos Aires	d. p. \$	33½	32½	33½	37½
Calcutta....	Sh. p. rup.	1/8½	1/8½	1/8½	1/8½
Constantin..	Piast. p. £	800	805	765	775
Hongkong..	Sh. p. \$	1/3½	1/3½	1/3½	1/5
Kobe	Sh. p. yen	2/6½	2/5½	2/6½	2/8½
Lissabon....	Escu. p. £	109½	109½	109½	110
Mexico	\$ per £	10.55	10.57½	9.40	10.70
Montevideo .	d. per £	26½	22½	26½	29
Montreal ...	\$ per £	4.28	4.35	4.05	4.20
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	3½	3½	3½	4½
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/8½	1/7½	1/7½	1/11½
Singapore ..	id. p. \$	2/47/64	2/47/64	2/4	2/4½
Valparaiso 1).	\$ per £	32	32.20	30.80	32.—
Warschau ..	Zl. p. £	36	34½	30	37

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

	Londen 1)	N.York 2)	Londen
2 Nov. 1931..	18½	31	108/2
3 " 1931..	19½	31½	111/5
4 " 1931..	18½	31½	110/3
5 " 1931..	19½	32½	110/3
6 " 1931..	20½	34	109/4
7 " 1931..	20	34½	108/10
8 " 1930..	16½	36	85/0½
27 Juli 1914..	24½	59	84,11

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	31 Oct. 1931	7 Nov. 1931
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	—	23.568.196,99
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	68.552,53	70.423,49
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	116.802.188,27	123.803.650,50
Id. aan Suriname.....	12.675.638,50	12.686.889,93
Id. aan Curaçao.....	7.661.585,22	7.670.510,87
Kaasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl.	116.364,47	116.103.833,64
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen	23.186.545,12	27.040.545,46
Vordering o/h. Alg. Burg. Pensioenf. 1)	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven 1).....	10.864.939,66	17.724.317,56
Verplichtingen.		
Voorschot van De Nederl. Bank ing. art. 16 van haar octrooi.....	3.402.942,62	—
Daggleeningen.....	—	—
Schatkistbiljetten in omloop.....	165.582.000,—	156.934.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	188.000.000,—	256.040.000,—
Waaraan rechtstreeks bij De Nederlandsche Bank geplaatst.....	—	—
Zilverbons in omloop.....	2.171.182,50	2.158.142,—
Schuld op ult. Sept. '31 aan de gem. verstrekt wegens voor haar door de Rijksadm. geheven gem. ink. belast. en opc. op de Rijksink. bel.	3.519.025,36	3.519.025,36
Schuld op ult. Sept. '31 aan de gem. verstrekt wegens aan haar uit te keeren hoofdsom der person. bel. aand. in de hoofds. der grondbel. endergem. fondsbel. alsmede opc. op die belastingen en op de vermogensbelasting	1.171.166,07	1.171.166,07
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	1.554.118,53	3.182.266,73
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	44.348.281,16	47.371.761,62
Id. aan andere Staatsbedrijven 1).....	1.233.560,61	940.335,78
Id. aan diverse instellingen 1).....	5.131.249,68	5.011.715,31

1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	31 Oct. 1931	7 Nov. 1931
Vorderingen:		
Betaalmiddelen in 's Lands Kas....	—	—
w.o. muntbiljetten.....	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	116.802.000,—	123.804.000,—
Schatkistpromessen.....	24.150.000,—	25.725.000,—
Schatkistbiljetten.....	15.570.000,—	15.570.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	4.918.000,—	4.933.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	606.000,—	858.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postpaarbank.	732.000,—	830.000,—
Voorschot van de Javaasche Bank....	10.402.000,—	8.631.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 9 November 1931

Activa.		
Binnenl. Wis. Hfdbk. f	112.702.751,65	
sels, Prom., Bijbnk. "	6.944.143,38	
enz. in disc. Ag. sch. "	13.100.832,58	f 132.747.727,61
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef. f	81.548.997,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "	—	81.548.997,—
Beleeningen		
incl. vrach. Hfdbk. f	50.061.241,32	
Bijbnk. "	8.770.806,08	
in rek.-crt. Ag. sch. "	53.973.898,34	
op onderp. f	112.805.945,74	
Op Effecten	f 111.365.497,98	
Op Goederen en Spec. "	1.440.447,76	f 112.805.945,74
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 94.692.090,—	
Muntmat., Goud ..	769.708.784,06	
f	864.400.874,06	
Munt, Zilver, enz. ..	28.114.258,90	
Muntmat., Zilver.. "	—	892.515.132,96 1)
Belegging ¼, kapitaal, reserves en pensioenfonds	—	26.970.839,78
Gebouwen en Meub. der Bank	—	5.000.000,—
Diverse rekeningen	—	60.647.423,90
f	1.312.236.066,99	
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	7.563.205,59	
Bijzondere reserve	8.000.000,—	
Pensioenfonds	7.497.467,36	
Bankbiljetten in omloop.....	1.058.272.565,—	
Bankassignatiën in omloop	101.294,49	
Rek.-Cour. f Het Rijk f	26.247.638,70	
saldo's: Anderen "	179.332.509,77	f 205.580.148,47
Diverse rekeningen	—	5.221.386,08
f	1.312.236.066,99	
Beschikbaar metaalsaldo	f 386.650.350,46	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. "	966.625.875,—	
1) Waarvan in het buitenland f 164.255.845,06.		

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opelsch. schulden	Beschlkb. Metaal-saldo 1)	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
9 Nov. '31	94.692	769.709	1058.273	205.681	386.650	70
2 " '31	94.692	761.393	1092.509	182.896	374.395	69
26 Oct. '31	94.692	741.178	1037.043	219.885	362.525	68
19 " '31	94.692	716.034	1046.276	183.985	348.174	68
12 " '31	93.692	704.565	1056.609	157.289	342.402	68
5 " '31	93.692	698.507	1070.195	151.059	334.057	67
10 Nov. '30	64.678	361.496	837.498	18.883	108.059	52½
25 Juli '14	66.70-	96.410	310.437	6.198	48.521	64

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 1)
9 Nov. 1931	132.748	—	112.806	81.549	60.647
2 " 1931	136.141	—	125.918	88.464	56.258
26 Oct. 1931	145.089	—	118.461	99.840	44.040
19 " 1931	143.573	—	117.982	101.258	42.866
12 " 1931	142.158	—	116.175	101.953	41.245
5 " 1931	146.166	—	114.526	102.061	51.392
10 Nov. 1930	49.630	—	85.137	250.659	37.663
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 4 Jan. '29 weder op de basis van ½ metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCH E BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opelsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
3 Oct. 1931..	903	1.410	589	1.027	379
26 Sept. 1931..	875	1.281	516	850	579
19 " 1931..	876	1.302	562	842	577
12 " 1931..	875	1.375	567	844	573
4 Oct. 1930..	906	1.433	519	962	575
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitp. der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
7 Nov. 1931	176.700		242.300	26.100	69.340
31 Oct. 1931	174.700		238.500	27.600	68.260
24 " 1931	175.800		238.200	28.700	69.040
10 Oct. 1931	129.111	43.059	246.361	21.356	65.083
3 " 1931	125.137	42.758	239.508	27.507	61.088
26 Spt. 1931	126.150	40.282	237.745	31.451	58.753
19 " 1931	110.311	40.694	238.899	35.122	41.397
8 Nov. 1930	138.783	34.150	263.044	41.534	51.102
9 Nov. 1929	145.630	24.545	308.785	59.215	22.974
25 Juli 1914	22.067	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
7 Nov. 1931		80.100		***	66
31 Oct. 1931		80.900		***	66
24 " 1931		84.600		***	66
10 Oct. 1931	9.582	7.771	44.228	28.823	64
3 " 1931	9.474	6.003	45.674	31.585	63
26 Spt. 1931	9.514	3.530	42.725	30.868	62
19 " 1931	9.482	25.762	42.526	30.868	55
8 Nov. 1930	9.185	30.766	46.452	40.627	57
9 Nov. 1929	9.488	34.968	120.983	37.384	46
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
4 Nov. 1931	121.909	358.857	36.833	10.751	32.090
28 Oct. 1931	136.937	356.031	54.646	10.548	34.063
21 " 1931	137.035	355.231	55.443	10.422	29.047
14 " 1931	136.744	356.710	53.649	14.078	26.775
7 " 1931	136.665	359.324	50.915	16.898	25.715
30 Sept. 1931	136.160	357.209	52.609	14.774	25.876
5 Nov. 1930	161.542	356.464	63.909	4.459	22.487
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
4 Nov. '31	57.826	19.877	60.936	40.209	38.052	31 ¹³ / ₃₉
28 Oct. '31	50.536	17.254	63.478	52.645	55.906	41 ⁹⁹ / ₃₈
21 " '31	53.801	19.094	60.515	52.777	56.804	42 ²⁹ / ₃₂
14 " '31	57.626	14.441	70.099	51.310	55.034	40 ¹ / ₄
7 " '31	64.126	10.594	78.859	51.879	52.240	36 ²⁹ / ₃₃
30 Sept. '31	68.976	30.089	62.642	52.565	53.951	37 ¹ / ₆
5 Nov. '30	35.091	19.377	55.533	34.515	65.079	59 ¹³ / ₃₂
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitent.	Wissels	Waarv. op het buitent.	Beleeningen	Renteloes voorschot a. d. Staat
30 Oct. '31	64.648	931	14.857	21.553	12.744	2.712	3.200
23 " '31	63.884	928	15.631	20.670	12.704	2.735	3.200
16 " '31	62.155	927	17.079	19.826	12.434	2.812	3.200
9 " '31	60.539	926	15.728	20.352	12.962	2.845	3.200
30 Oct. '30	50.807	503	6.492	26.228	19.125	2.770	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541		8	769

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Parti-culieren
30 Oct. '31	5.065	2.372	83.639	1.580	6.647	22.954
23 " '31	5.065	2.117	81.769	1.875	6.950	23.073
16 " '31	5.065	2.256	81.937	1.088	6.786	23.044
9 " '31	5.065	2.159	81.847	1.400	7.036	20.206
30 Oct. '30	5.304	2.302	74.787	6.130	6.959	8.378
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluippost activa.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 10 November 1931.

De stemming aan de tarwe-markt was in de vorige week vast, vooral in de Vereenigde Staten, waar de prijzen aan de termijnmarkt geregeld opliepen. Einde der week trad weder eenige verlaging in. Men is daar de meening toegedaan, dat het aanbod van Russische tarwe, dat gedurende de laatste weken minder groot is geworden, nog verder zal verminderen en over eenigen tijd zelfs zeer klein zal worden, wanneer de stoomende en in West-Europeesche havens opgeslagen partijen zullen zijn verkocht. De speculatie heeft in de Vereenigde Staten volop tarwe gekocht in de veronderstelling, dat de vraag in Europa zal toenemen en dat de koopers genoodzaakt zullen zijn in Noord-Amerika hun tarwebehoefte te gaan dekken. In Winnipeg zijn de prijzen eveneens opgelopen, doch later heeft daar ook weder een reactie plaats gevonden. Het slot te Winnipeg was onveranderd vergeleken bij de vorige week, te Chicago 3¼ dollarcenten per 60 lbs. hooger. Het Landbouwbureau te Rome meent, dat de behoefte aan tarwe in het nu loopende seizoen grooter zal dan de gezamenlijke opbrengsten der verschillende oogsten en dat dus dientengevolge op 31 Juli 1932 de oude voorraden zullen blijken te zijn verminderd. Of het juist is te speculeeren op een zoo sterk verminderd Russisch aanbod als de Amerikanen blijkbaar doen, zal de toekomst leeren. Velen zijn de opvatting toegedaan, dat Rusland later weder met aanbiedingen aan de markt zal komen, dat belangrijke voorraden aanwezig zijn en dat alleen binneulandsche transportmoeilijkheden den uitvoer belemmeren. Ook zal de dringende behoefte van Rusland aan buitenlandsch geld den uitvoer van graan in de hand werken. Er bestaat zeker goede vraag voor buitenlandsche tarwe in Europa. Men zegt, dat de Farm Board biedingen op zijn geheelen voorraad van 180 miljoen bushels oude tarwe heeft, doch dat de condities, waarop die biedingen geschieden, niet aannemelijk zijn. Deze onderhandelingen van den Farm Board helpen mede in de Vereenigde Staten het vertrouwen in de prijzen te vergrooten. Ook de vooruitzichten van wintertarwe helpen in dezelfde richting. In het Zuid-Westen heerscht droogte, welke het ontkiemen en groeien tegenhoudt. In Roemenië is de exportpremie op tarwe afgeschaft en eerste hands offertes zijn schaarsch. Invloed op de prijzen heeft dit echter niet gehad. De vooruitzichten van den nieuwen oogst in Argentinië blijven zeer goed. Het Ministerie van Landbouw heeft een nieuwe schatting gepubliceerd van de met tarwe bebouwde oppervlakte van 17.288.000 acres. De vorige schatting was 17.228.000 acres en in het vorige jaar werd van 19.690.000 acres geoogst. De weersomstandigheden waren deze week gunstig, terwijl geen klacht meer over het optreden van roest worden gehoord. De prijzen aan de Argentijnsche termijnmarkten hebben in de afgelopen week sterk geschommeld. Het slot was te Buenos Aires 80 centavos lager en te Rosario 40 centavos per 100 KG. lager dan een week geleden. De officieel vastgestelde pesokoers is echter aanmerkelijk vaster geworden. Ook uit Australië blijven de berichten gunstig.

De stemming voor rogge was in de afgelopen week zeer vast en bijna dagelijks werden hoogere prijzen gevraagd. Het Russische aanbod is schaarsch, in Duitschland houden de boeren hun rogge terug, terwijl ook vermoed wordt, dat groote hoeveelheden voor veevoeder op de boerderijen worden gebruikt, en verschillende Oostzeelands treden geregeld als koopers van rogge op. De Russen hebben hun prijzen sterk verhoogd; de tweede hand is lager aan de markt en heeft nog voldoende voorraad om in de vraag naar rogge te voorzien. Aan de termijnmarkt te Winnipeg zijn de prijzen voor rogge sterk gestegen. Het slot was 8 dollarcenten per 56 lbs. hooger dan een week geleden. De door Canada gevraagde prijzen maken het doen van zaken in deze roggesoort onmogelijk.

De stemming voor maïs was in het begin der week zeer vast en prijzen stegen geregeld, zoowel voor spoedige posities als voor latere verscheping. Met deze laatste waren Argentijnsche afladers niet aan de markt wegens moeilijkheid bij den verkoop van vreemde valuta in Argentinië, doch later zijn zij op bescheiden schaal weder begonnen te offereeren. Toen groote hoeveelheden maïs in het begin der week binnenkwamen, zijn de prijzen slechts matig gedaald, daar houders slechts bij uitzondering tot verkoop overgingen. Later is er meer aanbod in de tweede hand gekomen en werd de stemming flauwer, terwijl de vraag zeer klein werd. De meeste koopers bepaalden er zich toe vroegere inkoop te ontvangen, waardoor zij voorloopig voldoende voorraad hebben en onthielden zich van verdere inkoop. Op latere aflading zijn de prijzen ook gedaald, zonder dat

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	1-7 Nov. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	1-7 Nov. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	1931	1930
Tarwe	33.327	1.366.902	1.518.985	5.724	35.685	99.152	1.402.587	1.618.137
Rogge	15.660	349.098	440.007	—	1.157	56.814	350.255	496.821
Boekweit	1.045	23.788	16.520	—	338	2.137	24.126	18.657
Mais	102.123	1.189.821	915.886	5.168	228.741	163.423	1.418.562	1.079.309
Gerst	8.431	540.200	583.555	890	45.817	50.624	586.017	634.179
Haver	3.839	226.388	195.337	—	2.826	3.114	229.214	198.451
Lijnzaad	4.907	171.357	75.805	5.343	382.409	227.677	553.766	303.482
Lijnkoek	450	99.560	111.710	—	204	100	99.764	111.810
Tarwemeel	559	72.528	123.740	144	22.077	37.778	94.605	161.518
Andere meelsoorten	589	36.003	20.236	18	10.863	4.987	46.866	25.223

veel zaken tot stand kwamen, voornamelijk tengevolge van vermeerderd aanbod van den Donau. De aanvoeren van maïs in de Donauhavens beginnen grooter te worden en vrij dringend zijn afladers tot lagere prijzen aan de markt. De koersen in Argentinië hebben sterk geschommeld en zijn per slot van rekening 24 centavos per 100 KG. lager gesloten te Buenos Aires en 30 centavos per 100 KG. lager te Rosario. Tegenover deze verlagingen staat gedeeltelijk de verbetering van den pesokoers.

Tengevolge van de flauwerē stemming voor voedergranen in het algemeen is ook gerst, nadat de prijzen in het begin der week nog sterk opliepen, weder gedaald tengevolge van aanbod uit de tweede hand. De Russen hebben hun prijzen niet verlaagd en van den Donau is het aanbod schaarsch. De prijzen te Winnipeg waren onveranderd.

Voor haver bestond in de afgelopen week matige vraag tot ongeveer onveranderde prijzen. De termijnmarkt te Buenos Aires sloot 15 dollarcenten per 100 KG. lager.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren gedurende de afgelopen week kalm, doch prijshoudend gestemd.

In Amerika was de belangstelling voor ruwsuiker nog maar zeer matig, hoewel iets betere prijzen, ca. 1.42 d.c. voor kleinere partijen, bedongen konden worden.

Op de New-Yorksche termijnmarkt heerschte aanvankelijk een betere stemming; op den laatsten beursdag kwamen de noteringen echter weer wat lager af nl. als volgt: Dec. 1.29; Jan. 1.27; Mrt. 1.27; Mei 1.30; Juli 1.35; de laatste notering voor Spot Centr. bedroeg 3.38.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 21.000 tons, de versmeltingen 54.000 tons tegen 60.800 tons verleden jaar en de voorraden 139.000 tons tegen 224.400 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1931	1930	1929
	tons	tons	tons
Productie	3.122.000	4.671.000	5.156.315
Voorr. overgebracht per 1/1	1.300.000	321.000	193.000
Consumptie	124.000	127.000	126.315
Weekontv. afscheephavens ..	30.375	33.002	16.709
Totaal sedert 1/1	1.955.531	3.394.456	4.616.541
Weekexport	77.054	81.713	63.861
Totaal sedert 1/1	2.217.535	2.747.889	4.289.614
Voorraad afscheephavens ..	1.002.424	957.767	327.019
binnenland	1.168.041	1.142.804	413.459

In Engeland was zoo goed als geen vraag voor ruwsuiker te bespeuren, zoodat de vrij belangrijke fluctuaties, welke het Pond Sterling onderging tengevolge van aankopen van goederen in anticipatie van de verwachte invoer-

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										ZUIVEL EN EIERN				MINERALEN					
	TARWE HardWinter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G. ³⁾		ROGGE American No. 2 ³⁾ loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer. No. 2 ⁴⁾ loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		BOTER per K.G. Leeuwar- der Comm. Notering		KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks- kaas kl. m/merk		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 tijn 33.9° Bé s. g. per barrel	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	2,31	100,0	56,—	100,0	9,18	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	195,75	83,4	360,50	77,9	1,98	85,7	43,15	77,1	8,15	88,8	17,90	165,7	1,89	112,5
1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	2,03	87,9	43,30	77,3	7,96	86,7	11,25	104,2	1,30	77,4
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	225,50	96,8	363,00	78,5	2,11	91,3	48,05	85,8	7,99	87,0	10,10	93,5	1,20	71,4
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	2,05	88,7	45,40	81,1	8,11	88,3	11,40	105,6	1,23	73,2
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	1,66	71,9	38,45	68,7	6,72	73,2	11,35	105,1	1,12	66,7
Jan. 1929	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	2,25	97,4	45,95	82,1	9,03	98,4	10,10	93,5	1,16	69,0
Febr. "	12,72 ⁵	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	2,29	91,4	45,40	81,1	9,19	100,1	12,90	119,4	1,11	66,1
Maart "	12,65	73,5	12,62 ⁵	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	1,95	84,4	44,60	79,6	8,56	93,2	12,00	111,1	1,11	66,1
April "	12,12 ⁵	70,5	11,62 ⁵	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	1,81	78,4	40,25	71,9	5,90	64,3	11,05	102,3	1,11	66,1
Mei "	11,12 ⁵	64,1	10,57 ⁵	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	1,86	80,5	39,90	71,3	6,16	67,1	11,15	103,3	1,16	69,0
Juni "	10,87 ⁵	63,2	10,20	78,0	193,50	83,6	171,25	72,6	355,25	76,8	1,87	81,0	44,—	78,6	6,41	69,8	11,25	104,2	1,30	77,4
Juli "	12,80	74,3	11,20	85,6	218,50	94,4	191,25	81,0	415,50	89,8	1,88	81,4	45,—	80,4	6,88	74,9	11,25	104,2	1,30	77,4
Aug. "	13,12 ⁵	76,3	10,75	82,2	202,50	87,5	182,75	77,4	452,50	97,8	1,93	83,5	46,15	82,4	7,13	77,7	11,25	104,2	1,30	77,4
Sept. "	12,62 ⁵	73,4	10,20	78,0	191,00	82,5	172,00	72,9	506,75	109,6	2,22	96,1	45,25	80,8	8,01	87,3	11,40	105,6	1,30	77,4
Oct. "	12,10	70,4	9,87 ⁵	75,6	185,00	79,9	168,00	71,2	516,50	111,7	2,28	98,7	50,25	89,7	9,53	103,8	11,25	104,2	1,30	77,4
Nov. "	11,77 ⁵	68,5	9,20	70,4	174,00	75,2	164,75	69,8	483,25	104,5	2,20	95,2	50,70	90,5	10,60	115,5	11,35	105,1	1,30	77,4
Dec. "	12,62 ⁵	73,4	9,35	71,5	166,00	71,7	163,75	69,4	482,00	104,4	2,06	89,2	47,50	84,8	9,97	108,6	11,75	108,8	1,30	77,4
Jan. 1930	12,67 ⁵	73,7	9,35	71,5	149,25	64,5	151,25	64,1	433,75	93,8	2,00	86,6	43,95	78,5	7,55	82,2	11,75	108,8	1,21	72,0
Febr. "	11,72 ⁵	68,2	8,17 ⁵	62,5	139,00	60,0	135,75	57,5	398,50	86,2	2,03	87,9	41,15	73,5	6,90	75,2	11,75	108,8	1,11	66,1
Maart "	10,90	63,4	7,15	54,7	143,50	62,0	125,00	53,0	390,00	84,3	1,71	74,0	41,25	73,7	5,18	56,4	11,55	106,9	1,11	66,1
April "	11,17 ⁵	65,0	7,62 ⁵	58,3	180,25	77,8	129,75	55,0	431,00	93,2	1,50	64,9	36,50	65,2	5,16	56,2	11,35	105,1	1,16 ⁵	69,3
Mei "	10,45	60,8	6,55	50,1	148,50	64,1	114,50	48,5	405,0 ⁵	87,6	1,44	62,3	37,20	66,4	5,30	57,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Juni "	10,05	58,4	5,17 ⁵	39,6	145,50	62,9	103,75	44,0	385,50	83,4	1,54	66,7	37,—	66,1	5,09	55,4	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Juli "	9,55	55,5	5,82 ⁵	44,6	157,00	68,1	108,00	45,8	345,75	74,8	1,72	74,5	39,90	71,3	5,99	65,3	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Aug. "	9,45	54,9	6,30	48,2	146,00	63,1	116,25	49,3	365,00	78,9	1,58	68,4	40,20	71,8	6,03	65,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Sept. "	8,40	48,8	5,25	40,2	127,50	55,1	99,00	41,9	318,75	68,9	1,64	71,0	37,55	67,1	7,23	78,8	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Oct. "	7,40	43,0	4,62 ⁵	35,4	112,25	48,5	86,00	36,4	281,25	60,8	1,63	70,6	36,90	65,9	8,60	93,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Nov. "	7,25	42,2	4,25	32,5	94,50	40,8	82,25	34,9	270,75	58,5	1,58	68,4	36,50	65,2	9,63	104,9	10,90	100,9	0,85	50,6
Dec. "	7,07 ⁵	41,1	4,30	32,9	96,00	41,5	91,00	38,6	247,75	53,6	1,55	67,1	33,50	59,8	7,97	86,8	10,85	100,5	0,85	50,6
Jan. 1931	6,52 ⁵	37,9	4,—	30,6	84,50	36,5	86,25	36,3	207,50	44,9	1,61	69,7	32,25	57,6	6,63	72,2	10,30	95,4	0,85	50,6
Febr. "	5,77 ⁵	33,6	3,90	29,8	87,50	37,8	85,75	36,5	206,25	44,6	1,66	71,9	33,80	60,4	6,21	67,6	10,30	95,4	0,85	50,6
Maart "	5,62 ⁵	32,7	4,70	32,1	103,00	44,5	104,75	44,4	214,00	46,3	1,47	63,6	35,00	62,5	4,94	53,8	10,30	95,4	0,66	39,3
April "	5,90	34,3	4,42 ⁵	33,8	112,00	48,4	117,00	49,6	197,75	42,8	1,35	58,4	31,60	56,4	4,20	45,8	10,15	94,0	0,53	31,5
Mei "	6,15	35,8	4,97 ⁵	38,0	95,75	41,4	124,00	52,5	189,00	40,9	1,26	54,5	30,85	55,1	4,07 ⁵	44,4	10,00	92,6	0,53	31,5
Juni "	5,75	33,4	5,05	38,6	86,75	37,5	116,50	49,4	191,50	41,4	1,29	55,8	33,50	59,8	4,30	46,8	10,00	92,6	0,34 ⁵	20,5
Juli "	5,42 ⁵	31,5	4,70	35,9	84,25	36,4	115,75	49,0	211,00	45,6	1,32	57,1	37,75							

rechten op deze goederen, zoo goed als geen invloed op de Sterling-noteringen van Suiker uitoefenden. De slotnoteringen op de Londensche termijnmarkt luiden als volgt: Dec. Sh. 6/8½; Mrt. Sh. 6/8¾; Mei Sh. 6/10¼; Aug. Sh. 7/¼ en Dec. Sh. 7/3¼, Rietsuiker basis 96 pCt. c.i.f.

Op Java kwamen de eerste verkoopen van Superieur oogst 1931 tot stand. De V.I.S.P. verkocht ca. 2000 tons Superieur tot f 7,75 en een gelijk kwantum tot geheimen prijs, verder ca. 5000 tons No. 16 &/hooger.

Hier te lande was de markt zeer rustig; de fluctuaties waren dan ook minimaal. De noteringen op de Amsterdamsche termijnmarkt luiden aan het slot als volgt: Dec. f 7½ à ¼; Mrt. f 7¾ à ½; Mei f 7¾ à ½ en Aug. f 8.— à ¼. De omzet bedroeg 3250 tons.

KOFFIE.

Na de kalme stemming, welke sedert zoo langen tijd voor het artikel had geheerscht, was koffie in de afgelopen week vaster. Aanleiding hiertoe was de betere stemming, welke, vooral in Amerika, voor de meeste stapelartikelen heerschte. Deze verbetering trad op, nadat granen reeds sedert enkele weken bijna onafgebroken van dag tot dag waren gestegen en hoewel bij koffie nog niet gesproken kan worden van een hernieuwd opkomen van vertrouwen, — wat bij de ontzaglijk groote voorraden trouwens geen wonder is — was ook bij den handel in dit artikel toch wat meer kooplust te bespeuren. De kosten vrachtaanbiedingen van Rio en van Santos liepen ongeveer -/6 à 1/3 op en ook Nederlandsch-Indië was met de meeste Robusta-soorten ¼ à ½ ct. hooger dan een week geleden.

De Koffie-Raad van Brazilië heeft medegedeeld, dat in de vorige week vernietigd zijn 30.000 balen Rio, 98.000 balen Santos en 10.000 balen Victoria, tezamen 138.000 balen. De hoeveelheid, welke vanaf 1 Juli tot op heden vernietigd is, bedraagt 299.000 balen Rio, 1.455.000 balen Santos en 129.000 balen Victoria, tezamen 1.883.000 balen, terwijl bovendien vóór 1 Juli van dit jaar reeds vernietigd waren door het Instituut tot Permanente Verdediging van de

Koffie 479.000 balen en door den Koffie-Raad 80.000 balen. Alles bijeen genomen zijn dit dus 2.442.000 balen.

Ook deze week kwamen bij herhaling geruchten in omloop betreffende plannen van Brazilië om de vernietiging op grooter schaal te gaan toepassen, doch nog steeds blijft in het duister hoe men er zich denkt, daartoe de noodige middelen te bekomen, al werd dan ook van particuliere zijde de mogelijkheid van verhooging van het bijzondere uitvoerrecht van \$ 2.43¼ per baal gemeld. Ook werd bericht ontvangen, dat men trachten zou een deel van de koffie als brandstof op de spoorwegen te gaan gebruiken en tevens, dat gepoogd zou worden andere producten als alcohol en olie uit koffie te gaan halen. Of dit laatste praktisch mogelijk zal zijn, moet worden afgewacht, doch zelfs, indien het te doen mocht zijn, zal de waarde van de daarvoor op te koopen koffie toch altijd aan de eigenaars moeten worden vergoed en dat men er toe zal kunnen overgaan den uitvoer, die voor dit artikel toch reeds zoo hoog belast is, nog verdere lasten op te leggen, staat te bezien. In elk geval blijkt uit een en ander duidelijk, dat ook Brazilië er van overtuigd is, dat de tegenwoordige methode van vernietiging bij den grooten oogst van dit jaar onvoldoende zal zijn om eenige verlichting te brengen in den druk, uitgeoefend door de buitengewoon groote voorraden aldaar te lande.

Nog onbevestigd gebleven berichten spreken van het voornemen van de Regeering van Columbia om een uitvoerbelasting te gaan heffen van \$ 2.— per baal, wat voor de schatkist ongeveer \$ 6 miljoen zou opbrengen.

De kost- en vrachtaanbiedingen uit Brazilië in dollars, shillings of gulden komen, omgerekend in Engelsch geld tegen den goudkoers van vóór 21 September, op het oogenblik uit: voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping op ongeveer 38/6 à 39/- per cwt., voor dito Prime op ongeveer 39/- à 40/-, en voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, op ongeveer 30/6 à 31/9.

Nederlandsch-Indië is met ongewasschen Palembang Robusta onveranderd, doch met de betere ongewasschen Sumatra-soorten ¼ à ½ ct. hooger, terwijl gewasschen Robusta in de meeste gevallen ½ ct. hooger is. De noteringen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

METALEN										TEXTIELGOEDEREN					DIVERSEN				
ZILVER cash Londen per Standard Ounce		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN Middling locoprijzen New-York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto	
pence	%	Sh.	%	£	%	£	%	£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%
32¼/16	100,0	73/-	100,0	62.1/6	100,0	261.17/-	100,0	36.8/6	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
28¼/16	89,3	86/6	118,5	58.1/-	93,5	290.17/6	111,1	31.1/6	85,3	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
26¾/16	83,3	73/-	100,0	55.14/-	89,7	290.4/-	110,8	24.4/-	66,4	17,50	75,3	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
24¼/16	81,1	66/-	90,4	63.16/-	102,8	227.5/-	86,8	21.1/-	57,8	20,00	86,0	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
22¼/16	76,2	70/6	96,6	75.14/-	121,9	203.15/6	77,8	23.5/-	63,8	19,15	82,4	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
17¼/16	55,4	67/-	91,8	54.13/-	88,0	142.5/-	54,3	18.1/6	49,6	13,55	58,3	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
26¼/16	81,8	66/-	90,4	73.10/6	121,7	222.7/6	84,9	22.2/-	60,7	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	37,50	108,1	11,70	97,5
25¼/16	80,7	66/6	91,1	78.-/6	125,7	222.11/-	85,0	23.2/6	63,5	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	34,50	99,4	11,70	97,5
26	81,0	67/-	91,8	89.8/-	144,0	221.0/6	84,4	25.8/6	69,7	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	92,2	36,—	103,7	11,70	97,5
25½	80,2	68/-	93,2	82.17/6	133,5	207.5/6	79,2	24.16/-	68,0	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	33,50	96,5	11,70	97,5
25¼/16	78,1	69/6	95,2	75.4/6	121,2	197.5/6	75,3	23.19/-	65,8	19,40	83,4	41,50	75,5	26,25	89,0	30,50	87,9	11,70	97,5
24¼/16	75,6	71/-	97,3	74.11/-	120,1	200.5/-	76,5	23.14/-	65,1	18,75	80,6	40,00	72,7	25,75	87,3	34,50	99,4	11,70	97,5
24¼/16	75,7	72/6	99,3	72.12/6	117,0	209.5/6	79,9	22.16/-	62,6	18,65	80,2	38,75	70,5	24,75	83,9	32,25	92,9	9,18	76,5
24¼/16	75,7	72/6	99,3	73.17/-	119,0	210.11/-	80,4	23.3/-	63,6	18,60	80,0	37,00	67,3	24,00	81,4	29,75	85,7	9,28	77,3
23¼/16	73,9	72/6	99,3	74.19/-	120,7	205.5/6	78,4	23.11/-	64,7	18,90	81,3	34,00	62,3	23,75	80,5	31,25	90,1	9,29	78,3
23¼/16	71,8	72/6	99,3	72.16/-	117,3	188.9/6	72,0	23.4/6	63,8	18,45	79,4	32,50	59,1	22,50	76,3	—	—	9,49	79,1
22¼/16	70,7	72/6	99,3	70.5/-	113,2	182.-/6	69,5	21.13/-	59,4	17,50	75,3	34,25	62,3	23,00	78,0	27,25	78,5	9,70	80,8
22¼/16	69,3	72/6	99,3	68.6/6	110,1	178.18/6	68,3	21.9/6	59,0	17,25	74,2	31,25	56,8	21,25	72,0	27,75	80,0	9,90	82,6
20¼/16	65,3	72/6	99,3	71.9/6	115,1	174.13/-	66,7	21.11/-	59,4	17,15	73,8	29,50	53,6	19,25	65,3	26,63	76,7	10,11	84,3
20¼/16	62,6	72/6	99,3	71.12/6	115,4	174.4/-	66,5	21.4/-	58,2	15,45	66,4	28,50	51,8	17,75	60,2	24,50	70,6	10,21	85,1
19¼/16	59,5	70/-	95,9	68.19/6	111,1	165.18/-	63,4	18.16/-	51,6	15,20	65,4	26,25	47,7	16,50	55,9	24,—	69,2	10,21	85,1
19¼/16	61,0	67/6	92,5	61.3/-	98,5	161.17/6	61,8	18.6/6	50,3	16,45	70,8	27,25	49,5	17,25	58,5	24,13	69,5	10,21	85,1
18¼/16	59,0	67/6	92,5	53.9/-	86,1	145.-/6	55,4	17.16/-	48,9	16,50	71,0	28,75	52,3	18,00	61,0	26,25	75,6	10,21	85,1
16¼/16	50,0	67/6	92,5	50.1/6	80,7	136.4/6	52,0	17.19/-	49,3	14,50	62,4	27,75	50,5	17,50	59,3	26,63	76,7	10,21	85,1
16	49,9	67/6	92,5	48.2/-	77,5	134.17/6	51,5	18.3/-	49,8	13,10	56,3	27,00	49,1	16,75	56,8	24,25	69,9	9,18	76,5
16¾	51,0	65/-	89,0	47.15/-	76,9	135.5/6	51,7	18.6/-	50,2	11,95	51,4	27,25	49,5	16,50	55,9	24,88	71,7	9,28	77,3
16¼/16	52,0	63/6	87,1	46.6/-	74,6	132.6/-	50,5	17.18/-	49,1	11,—	47,3	27,00	49,1	15,75	53,4	26,0/	76,4	9,39	78,3
16¼/16	51,5	63/6 5	87,1	43.-/6	69,3	117.13/-	44,9	15.15/-	43,2	10,55	45,4	24,50	44,5	14,50	49,2	26,25	75,6	9,49	79,1
16¾	51,9	63/6 6	87,1	46.8/6	74,8	113.16/-	43,5	15.18/6	43,7	10,85	46,7	24,00	43,6	13,00	44,1	25,25	72,8	9,70	80,8
16¾	51,9	63/6 6	87,1	47.6/6	76,2	115.3/-	44,0	15.5/6	41,9	9,95	42,8	22,50	40,9	12,50	42,4	25,—	72,0	9,90	82,6
13¾/16	43,2	60/6	82,9	45.7/6	73,1	116.8/-	44,4	14.-/6	38,5	10,30	44,3	21,25	38,6	12,00	40,7	24,63	71,0	10,11	84,3
12¼/16	38,9	58/6	80,3	45.1/6	72,6	117.-/6	44,7	13.5/6	36,4	10,95	47,1	21,75	39,5	12,00	40,7	22,50	64,8	10,21	85,1
13¾/16	41,8	58/6	80,3	45.1/6	72,6	122.1/-	46,6	13.3/6	35,2	10,90	46,9	25,25	45,9	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
13¾/16	40,9	58/6	80,3	42.15/6	68,9	113.4/-	43,2	12.10/-	34,3	10,25	44,1	24,50	44,5	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
12¼/16	40,3	58/6	80,3	39.6/6	63,4	104.17/-	40,0	11.10/6	31,6	9,40	40,4	23,50	42,7	13,00	44,1	21,75	62,7	10,21	85,1
12¼/16	40,1	58/6	80,3	36.6/6	58,5	106.2/6	40,5	11.11/6	31,8	9,10	39,1	22,00	40,0	12,50	42,4	19,13	55,1	10,21	85,1
13¼/16	41,2	58/6	80,3	34.14/-	55,9	112.5/6	42,9	12.15/6	35,1	9,25	39,8	22,25	40,5	12,50	42,4	20,25	58,4	8,26	68,8
12¼/16	39,9	58/6	80,3	32.15/-	52,8	114.19/6	43,9	11.19/6	32,9	7,20	31,0	22,25	40,5	12,00	40,7	18,75	54,0	7,—	58,3
13¼/16	41,2	54/-	74,-	29.9/-	47,4	109.3/-	41,7	10.19/6	30,1	6,55	28,2	20,00	36,4	11,00	37,3	18,—	51,9	6,50	54,2
14	43,6	47/-	64,4	28.7/6	45,7	102.10/6	39,2	10.12/-	29,1	6,30	27,2	19,50	35,5	10,75	36,4	17,50	50,3	6,65	55,4
14¼/16	46,1	47/-	64,4	28.6/-	45,6	102.-/6	39,0	10.16/-	29,6	6,75 ⁷	29,0	20,25 ⁸	36,8	11,25 ⁸	38,1	—	—	6,80	56,7
16¾/16	52,5	47/-	64,4	30.18/-	49,8	106.6/-	40,6	12.-/6	32,9	—	—	—	—	—	—	—	—	6,80	56,7

1) Invoering van de huidige officiële noteringswijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche; vanaf 26 Mei 1930 Z.-Russische. *) = Maltng vóór de invoering. Nootering Schotland 59/6. *) 58/- . *) 6 Nov. *) 5 Nov.

Palembang Robusta, November-verschepping, 14 ct.; Benkoelen Robusta, November-verschepping, 15 ct.; Mandheling Robusta, November-verschepping, 17 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, November-verschepping, 20 ct., alles per 1/2 K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De noteringen aan de Rotterdamse termijnmarkt liepen in de afgelopen week 7/8 à 1 ct. per 1/2 K.G. hooger dan een week geleden.

De officieele loco-noteringen bleven alhier onveranderd 25 ct. per 1/2 K.G. voor Superior Santos en 23 ct. voor Robusta.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.
9 November	\$ 5.41	\$ 5.64	\$ 5.74	\$ 5.92
2 November	" 5.09	" 5.30	" 5.40	" 5.58
26 October	" 5.05	" 5.28	" 5.40	" 5.57
19 October	" 4.93	" 5.15	" 5.27	" 5.49

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in October de aanvoer geweest is als volgt:

	1931 bn.	1930 bn.	1929 bn.
in Europa	739.000	812.000	712.000
„ Ver. Staten van Amerika	972.000	970.000	990.000
Totaal	1.711.000	1.782.000	1.702.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste tien maanden van het jaar bedroegen 21.293.000 balen tegen 18.991.000 balen in 1930 en 17.962.000 balen in 1929.

De Afleveringen waren:

	1931 bn.	1930 bn.	1929 bn.
in Europa	913.000	959.000	930.000
„ Ver. Staten van Amerika	890.000	1.075.000	993.000
Totaal	1.803.000	2.034.000	1.923.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste tien maanden van het jaar waren 19.905.000 balen tegen 18.831.000 balen in 1930 en 18.080.000 balen in 1929.

Vanaf 1 Juli tot 1 November waren de Aanvoeren in

Europa en in Amerika tezamen 7.133.000 balen tegen 6.612.000 balen in 1930 en 6.676.000 balen in 1929, terwijl de Afleveringen bedroegen 7.037.000 balen tegen 7.120.000 balen in 1930 en 7.028.000 balen in 1929.

De zichtbare voorraad was op 1 November in Europa 2.270.000 balen tegen 2.444.000 balen op 1 October. In Amerika bedroeg hij 1.637.000 balen tegen 1.555.000 balen op 1 October. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 November 3.907.000 balen tegen 3.999.000 balen op 1 October. Hij bedroeg op 1 November 1930 — 2.455.000 balen en op 1 November 1929 — 2.533.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 November 6.358.000 balen tegen 6.572.000 balen op 1 October en 5.021.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Brazilië, waarvan het cijfer van 1 November nog niet bekend is, doch die op 1 October bedroegen 25.047.000 balen en op 1 November 1930 — 24.345.000 balen).

Rotterdam, 10 November 1931.

THEE.

In de afgelopen week vond te Amsterdam wederom een thee-veiling plaats. Zij had een vlot verloop, terwijl de prijzen ongeveer gelijk waren aan die der vorige veiling of somtijds 1 à 2 cts. hooger liepen. De middenprijs bedroeg 36 1/2 cts., tegenover 37 cts. in vorige veiling.

Volgens publicaties van de Vereeniging voor de Thee-cultuur in Ned.-Indië bedroeg de uitvoer van Japan gedurende de maand September 1.513.000 KG. (v.j. 1.293.000 KG.). Gedurende Januari/September beliep de uitvoer 8.421.000 KG., tegenover 6.744.000 KG. een jaar geleden.

Volgens telegrafisch bericht uit Calcutta bedroeg de voorloopige raming van den Noordelijk Britsch-Indischen oogst per einde October 1931 295 miljoen lbs. tegenover 297 miljoen lbs. per ultimo October 1930.

De aanvoeren te Londen bedroegen gedurende de maand October 1931 54 miljoen lbs. (v.j. 55 miljoen lbs.). Voor de periode Januari/October bedroegen de aanvoeren 366 miljoen lbs. (v.j. 369 miljoen lbs.). De voorraden bedroegen ultimo October 1931 207 miljoen lbs. (v.j. 235 miljoen lbs.). Amsterdam, 9 November 1931.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	DIVERSEN		KOLONIALE PRODUCTEN						INDEXCIJFERS							
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/ Finland	RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	THEE Aff. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. 1/2 K.G.	COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam	Bruto- gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v.d. Stat. herleid van 1913 = 100 100 tot 1925 = 100	The Economist herleid van 1927 = 100 tot 1925 = 100						
							In- voer	Uit- voer								
1925	f 159,75	% 100	Sh. 2/11,625	% 100,0	fl. 18,75	% 100,0	cts. 61,375	% 100,0	cts. 84,5	% 100,0	f 35,875	% 100,0	100	100	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	84,25	111,5	34,-	94,8	112	128	93,2	92,9
1927	160,50	100,5	1/6,375	51,6	19,125	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	32,625	90,9	113	116	95,4	89,5
1928	151,50	94,8	-10,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	75,25	89,1	31,875	88,9	118	128	96,4	87,6
1929	146,00	91,4	-10,25	28,8	13,-	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0	27,375	76,3	122	132	91,6	82,6
1980	141,50	88,6	-5,875	16,5	9,60	51,2	32	52,1	60,75	71,8	22,625	63,1	124	135	75,5	69,4
1929	152,50	95,5	-9,875	27,9	13,775	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4	29,-	80,8	111	119	94,2	84,6
Jan.	150,00	93,9	1/-	33,7	13,375	71,3	54	88,0	74,25	87,9	28,625	79,8	75	83	94,2	85,4
Febr.	147,50	92,3	1/0,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	72,75	86,1	27,625	77,0	82	111	94,8	85,8
Maart	147,50	92,3	-10,5	29,5	13,375	71,3	54	88,0	74,25	87,9	26,75	74,6	110	142	92,9	83,9
April	145,00	90,8	-10,875	30,5	12,25	65,3	54	88,0	73,50	87,0	25,875	72,1	135	144	91,6	81,7
Mei	147,50	92,3	-10,625	29,8	12,00	64,0	54	88,0	69,50	82,2	24,875	69,3	137	134	91,0	81,9
Juni	145,00	90,8	-11	30,9	13,425	71,6	54	88,0	68,50	81,1	27,50	76,7	144	147	91,0	83,7
Juli	145,00	90,8	-10,5	29,5	13,00	69,3	53,50	87,2	64	75,6	27,25	76,0	151	149	91,6	83,6
Aug.	145,00	90,8	-10,125	28,4	13,475	71,9	51,75	84,3	64	75,6	28,25	78,7	135	144	91,0	82,0
Sept.	142,50	89,2	-9,625	27,0	13,30	70,9	48,50	79,0	66	78,1	27,50	76,7	137	146	90,3	80,5
Oct.	142,50	89,2	-8,125	22,8	12,50	66,7	41,75	68,0	66,50	78,7	27,25	76,0	128	143	88,4	78,8
Nov.	142,50	89,2	-8	22,5	12,075	64,4	36,75	59,9	60,75	71,8	27,125	75,6	123	125	87,1	78,8
Dec.	147,50	92,3	-7,375	20,7	11,675	62,3	35	57,0	60,50	71,6	26,875	74,9	128	136	84,5	76,9
Jan. 1930	147,50	92,3	-8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	26,375	73,5	112	126	81,3	75,2
Febr.	147,50	92,3	-7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	25,25	70,4	125	131	78,7	74,2
Maart	147,50	92,3	-7,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	26,125	72,8	115	127	78,7	72,8
April	145,00	90,8	-6,875	19,3	9,80	52,3	34,75	56,6	58	68,6	25,50	71,1	132	132	76,1	72,0
Mei	145,00	90,8	-6,125	17,2	9,775	52,1	33	53,8	58	68,6	22,875	63,8	131	133	76,1	70,4
Juni	142,50	89,2	-5,625	15,8	9,275	49,5	31,50	51,3	55,50	65,7	21,75	60,6	138	141	74,2	69,3
Juli	142,50	89,2	-4,875	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4	20,-	55,7	129	145	73,5	67,9
Aug.	140,00	87,6	-4,125	11,6	7,975	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4	19,25	53,7	122	126	72,3	65,4
Sept.	132,50	82,9	-4	11,2	8,625	46,0	29	47,3	66,50	78,7	18,75	52,3	128	152	71,6	64,6
Oct.	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,75	46,7	29	47,3	68,25	80,8	19,375	54,0	121	139	71,0	63,3
Nov.	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,20	43,7	29	47,3	66,75	79,0	19,-	53,0	105	129	69,0	61,3
Dec.	125,00	78,2	-4,25	11,9	8,20	43,7	28	45,6	66,25	78,4	18,25	50,9	121	132	67,7	59,2
Jan. 1931	125,00	78,2	-3,875	10,9	8,20	43,7	26,25	42,8	53	62,7	18,125	50,7	96	121	67,1	59,4
Febr.	125,00	78,2	-3,75	10,5	8,30	44,3	25,50	41,5	45	53,3	18,625	51,9	107	140	66,5	59,1
Maart	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,575	45,7	24,75	40,3	43	50,9	17,50	48,8	110	138	65,8	58,4
April	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,50	45,3	25	40,7	40,25	47,6	15,375	42,9	114	141	65,8	56,8
Mei	110,00	68,9	-3,125	8,8	8,575	45,7	25,75	42,0	39,50	46,7	14,125	39,4	127	133	64,5	56,8
Juni	110,00	68,9	-3	8,4	8,775	46,8	27	44,0	38,25	45,3	15,-	41,8	138	153	62,6	55,8
Juli	100,00	62,6	-2,5	7,0	7,90	42,1	25,50	41,5	38,50	45,6	14,125	39,4	122	142	60,6	55,6
Aug.	100,00	62,6	-2,375	6,7	7,525	40,1	23,75	38,7	37,50	44,4	13,375	37,3	125	146	58,7	55,6
Sept.	100,00	62,6	-2,375	6,7	7,55	40,3	23	37,5	37,5	44,7	13,25	36,9			58,7	
Oct.	100,00	62,6	-2,3125	6,5	7,25	38,7	23	37,5	36,50 ¹⁾	43,2	13,75	38,3			58,7	
2 Nov.	100,00	62,6	-2,5	7,0	7,50	40,0	23	37,5			14,125	39,4				
9	100,00	62,6	-2,5	7,0	7,50	40,0	23	37,5								

1) Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence. 2) 5 Nov.

N.B. Alle Pondannoteringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend.